

Dokument Strategický plán Modelový les Česká republika pro období 2017 – 2020 vznikl jako podklad pro rozvoj Modelového lesa Česká republika. Vytvoření dokumentu bylo podpořeno Ministerstvem zemědělství ČR.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	1
ÚVOD	1
MEZINÁRODNÍ SÍT MODELOVÝCH LESŮ.....	2
MODELOVÝ LES	3
PRINCIPY MODELOVÉHO LESA.....	3
MODELOVÝ LES ČESKÁ REPUBLIKA.....	5
LESNICKÝ PARK.....	5
BIOSFÉRICKÁ REZERVACE	5
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY ÚZEMÍ ML ČR.....	6
UMÍSTĚNÍ A PROSTOROVÉ CHARAKTERISTIKY	6
LESNICKÝ PARK BEZDĚŽ	8
KLIMATICKÉ PODMÍNKY	10
GEOMORFOLOGICKÉ A HYDROLOGICKÉ PODMÍNKY	10
GEOLOGICKÉ PODMÍNKY.....	12
PEDOLOGICKÉ PODMÍNKY	12
VYUŽITÍ ÚZEMÍ A KRAJINNÝ POKRYV	12
<i>Lesy.....</i>	<i>12</i>
Přírodní lesní oblast.....	12
Lesní vegetační stupně	13
Soubory lesních typů	14
Zastoupení dřevin	14
Vlastnictví lesů	14
<i>Zemědělství.....</i>	<i>14</i>
<i>Rybníkářství.....</i>	<i>15</i>
REKREACE A TURISTIKA	15
OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	15
OBYVATELSTVO	18
LESNICKÝ PARK KŘIVOKLÁTSKO.....	20
KLIMATICKÉ PODMÍNKY	21
GEOMORFOLOGICKÉ A HYDROLOGICKÉ PODMÍNKY	22
GEOLOGICKÉ PODMÍNKY.....	23
PEDOLOGICKÉ PODMÍNKY	23
VYUŽITÍ ÚZEMÍ A KRAJINNÝ POKRYV.....	24
<i>Lesy.....</i>	<i>24</i>
Přírodní lesní oblast.....	24
Lesní vegetační stupně	25
Soubory lesních typů	26
Zastoupení dřevin	26
Vlastnictví lesů	26
<i>Zemědělství.....</i>	<i>26</i>
REKREACE A TURISTIKA	27
OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	27
OBYVATELSTVO	29

LESNICKÝ PARK MASARYKŮV LES KŘTINY	30
KLIMATICKÉ PODMÍNKY	33
GEOMORFOLOGICKÉ A HYDROLOGICKÉ PODMÍNKY	33
GEOLOGICKÉ PODMÍNKY	34
PEDOLOGICKÉ PODMÍNKY	35
VYUŽITÍ ÚZEMÍ A KRAJINNÝ POKRYV	36
<i>Lesy</i>	36
Přírodní lesní oblast	36
Lesní vegetační stupně	36
Soubory lesních typů	37
Zastoupení dřevin	37
Vlastnictví lesů	38
<i>Zemědělství</i>	38
REKREACE A TURISTIKA	38
OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	38
OBYVATELSTVO	41
BIOSFÉRICKÁ REZERVACE DOLNÍ MORAVA	43
KLIMATICKÉ PODMÍNKY	44
GEOMORFOLOGICKÉ A HYDROLOGICKÉ PODMÍNKY	45
GEOLOGICKÉ PODMÍNKY	46
PEDOLOGICKÉ PODMÍNKY	47
VYUŽITÍ ÚZEMÍ A KRAJINNÝ POKRYV	47
<i>Lesy</i>	47
Lužní lesy	47
Přírodní lesní oblast	48
Lesní vegetační stupně	48
Soubory lesních typů	49
Zastoupení dřevin	49
Vlastnictví lesů	49
<i>Zemědělství</i>	49
REKREACE A TURISTIKA	49
OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	50
OBYVATELSTVO	53
ZHODNOCENÍ HLAVNÍCH FAKTORŮ ÚZEMÍ	55
ROZVOJ ML ČR	56
ROZVOJ STRATEGICKÉHO PLÁNU	59
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	59
SPOLEČNOST ML ČR	60
ČLENSTVÍ	61
<i>Orgány Společnosti a systém rozhodování</i>	61
Členská schůze společníků	61
Správce	62
Místní koordinační rada Společnosti ML ČR	62
STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ	63
VIZE	63
POSLÁNÍ	64
OBLASTI, CÍLE A AKTIVITY STRATEGICKÉHO PLÁNU	64

<i>A. Oblast vzdělávání a spolupráce.....</i>	<i>64</i>
<i>B. Oblast cestovní ruch a lokální produkty.....</i>	<i>65</i>
<i>C. Oblast výzkum a inovace.....</i>	<i>65</i>
<i>D. Oblast ochrana kulturní krajiny.....</i>	<i>66</i>
<i>E. Oblast participační management vymezených území.....</i>	<i>66</i>
HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ	67
FINANCOVÁNÍ.....	67
ZÁVĚREM	68

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BR DM	Biosférická rezervace Dolní Morava
EVL	Evropsky významná lokalita
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IMNF	International Model Forest Network
LČR	Lesy České republiky
LPB	Lesnický park Bezděz
LPK	Lesnický park Křivoklátsko
LPMLK	Lesnický park Masarykův les Křtiny
LVA	Lednicko-valtický areál
LVS	Lesní vegetační stupeň
MKR	Místní koordinační rada Společnosti Modelový les Česká republika
ML ČR	Modelový les Česká republika
MPZCHÚ	Maloplošná zvláště chráněná území
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
PLO	Přírodní lesní oblast
PO	Ptačí oblast
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
RAMSAR	Úmluva o mokřadech, mající mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva/Ramsarská úmluva
SLT	Soubor lesních typů
ŠLP	Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny
VLS	Vojenské lesy a statky
VPZCHÚ	Velkoplošná zvláště chráněná území

ÚVOD

Modelový les Česká republika (dále také jako „ML ČR“) vzniká jako neutrální platforma pro sdílení a šíření informací a znalostí, podporu vzdělávání, vědy a výzkumu se zapojením a podporou místních obyvatel, vlastníků pozemků, podnikatelů, veřejných institucí a ostatních subjektů přímo či nepřímo využívajících přírodních zdrojů a krajiny v daném místě. ML ČR se stává nástrojem pro rozvoj znalostí a povědomí o hospodaření s přírodními zdroji udržitelným způsobem a povzbuzuje účast všech zainteresovaných stran k řízení krajiny na participačním základě, který povede k rozvoji a udržitelnému využívání krajiny s respektem k rovnocennosti rozvojových pilířů: ekologického, ekonomického a sociálně-kulturního. Platforma je místem pro širší podporu spolupráce a dialogu mezi všemi zúčastněnými. Nabízí prostor pro řešení konfliktů a hledání společných cest k naplňování rozvojových vizí se zohledněním místních specifik.

ML ČR je prvním modelovým lesem vznikajícím v České republice, inspirovaný a provázaný myšlenkou Mezinárodní sítě modelových lesů (dále také jako „IMFN“) přicházející z Kanady. Přes malou rozlohu České republiky přichází Modelový les Česká republika s několika územími, jako objekty vzorovými s dlouholetými tradicemi a zkušenostmi v oblasti udržitelného hospodářství. ML ČR nabídne prostor pro rozvoj stávajících partnerství, stejně jako vznik partnerství nových, kde budou lidé z různého sociálně-kulturního a hospodářského prostředí společně pracovat, řídit a vážit si hodnot lesa a celé krajiny tak, aby bylo možné tyto hodnoty zachovat a rozvíjet pro budoucí generace.

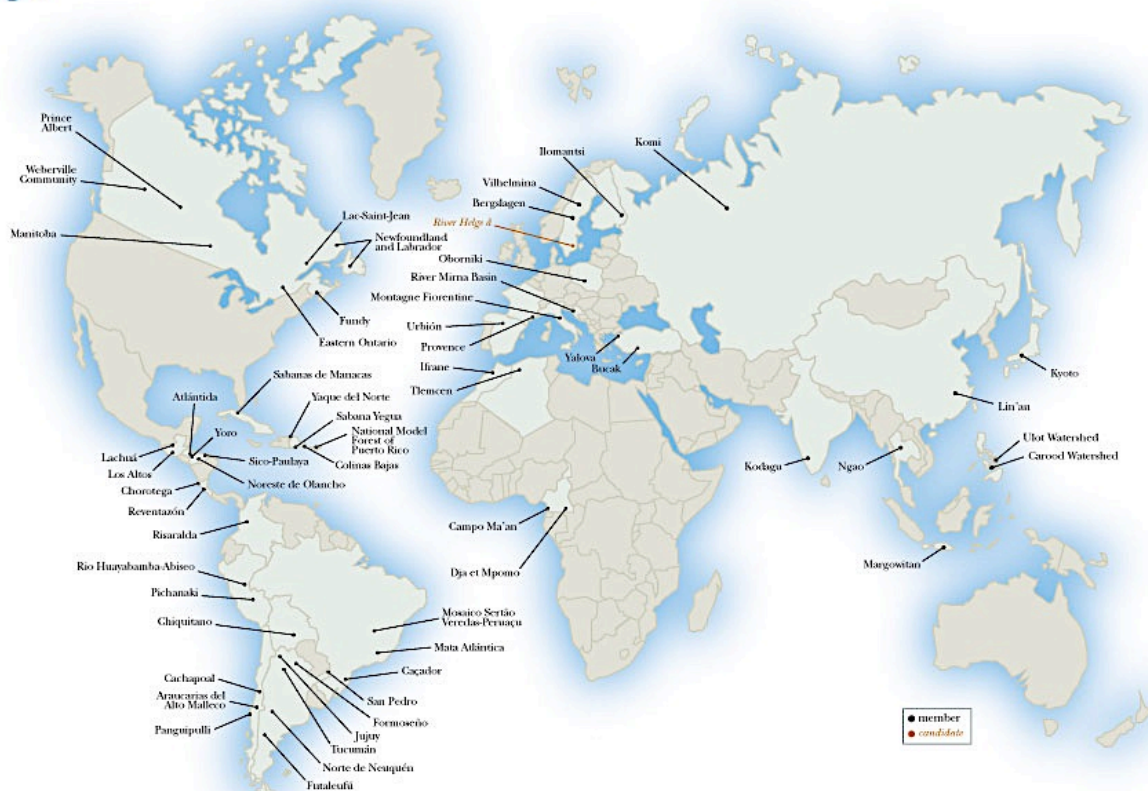
Obr. 1: Národní přírodní památka Rendezvous v území Biosférické rezervace Dolní Morava, Lednicko-valtický areál.

MEZINÁRODNÍ SÍŤ MODELOVÝCH LESŮ

Mezinárodní síť modelových lesů (International Model Forest Network) je asociace sdružující partnery z celého světa, kteří pracují na společném cíli udržitelného hospodaření v lesích a krajině a to více jak 20 let. Síť vzniká pro podporu hospodaření s přírodními zdroji udržitelným způsobem na participačním základě s důrazem na potřeby místních komunit i řešení globálních problémů. Síť je místem pro mezinárodní výměnu informací, znalostí, zkušeností a inovativních postupů a pro podporu mezinárodní spolupráce. Posláním IMFN je vytvořit síť hlavních lesních ekosystémů zastoupených ve světě, kde je hospodařeno udržitelným způsobem. Idea mezinárodní sítě modelových lesů vznikla v Kanadě. Poprvé byla představena v roce 1992 jako partnerství vytvářející neutrální fórum, zastupující zájmy a hodnoty všech účastníků, pracujících na společném cíli udržitelného rozvoje, s důrazem na výměnu informací a podporu vědeckého výzkumu. Kanadská myšlenka se ukazuje jako „inspirativní vzor“, z kterého se ostatní mohou učit a zlepšovat svůj přístup k trvalé udržitelnosti. IMFN zahrnuje v současnosti více jak 40 modelových lesů o rozloze 84 miliónů hektarů v 31 zemích.

International Model Forest Network

Obr. 2: Modelové lesy zapojené do IMFN.

Modelový les

IMFN využívá přístupu v podobě modelového lesa. Modelový les představuje efektivní a flexibilní metodu pro rozvoj krajiny s důrazem na ekologický, ekonomický a sociálně-kulturní aspekt. Přístup respektuje potřeby místních obyvatel v kombinaci s dlouhodobou udržitelností přírodních zdrojů.

Co je MODELOVÝ LES?

Modelový les je geografická oblast, představující hodnoty lesů a krajiny a přístupy v jejich využívání v daném místě. Je to místo funkční krajiny, skládající se z lesů, polí, luk, chráněných oblastí, řek a lidských sídel. Modelový les pečuje o ekosystémy a kombinuje sociální, ekonomické a ekologické potřeby místních komunit s dlouhodobě udržitelným stavem krajiny. Přístup spojuje zúčastněné strany a uživatele přírodních zdrojů a pomáhá vytvořit společnou vizi udržitelnosti a napomáhá dialogům mezi všemi subjekty.

První Modelový les vzniká v Kanadě na počátku roku 1990 a má být odpovědí na intenzivní konflikty v lesním hospodářství. Přístup se stává východiskem a ukazuje možnost společného řešení otázek pokud jsou do řízení zapojeny všechny zúčastněné strany. Udržitelnost v tomto kontextu tedy znamená identifikaci společné vize a souboru cílů, tvorbu struktury řízení a strategického plánu a následnou spolupráci za účelem dosažení cílů stanovených v tomto plánu. Přístup má rozvíjet důvěru a transparentnost a zvyšovat ochotu zavádět inovativní řešení.

Modelový les je postaven na třech základních aspektech:

a) Krajina

Rozsáhlá plocha představující širokou škálu lesních hodnot, včetně ekologických, ekonomických, sociálních a kulturních zájmů.

b) Partnerství

Neutrální fórum vítající dobrovolnou účast všech zástupců zúčastněných stran.

c) Udržitelnost

Zúčastněné strany se zavazují k zachování hodnot a udržitelnému hospodaření s přírodními zdroji v krajině.

Principy modelového lesa

Základní aspekty modelového lesa jsou rozvíjeny dle principů IMFN:

a) *Partnerství*

Modelový les je neutrální fórum přístupné pro všechny zástupce dotčených subjektů v krajině, reprezentující různé hodnoty a zájmy z různých sektorů společnosti pracujících na společné vizi.

b) Krajina

Modelový les je geograficky vymezené území zahrnující různorodé ekosystémy, řízení a držby půdy. Krajina modelového lesa odráží rozmanité zájmy a hodnoty všech zúčastněných stran.

c) Udržitelnost

Hospodaření v modelovém lese podporuje udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a to v rámci spravedlivého rozdělení hospodářských a sociálních výhod získaných z přírodních zdrojů.

d) Řízení

Řízení přírodních zdrojů je postaveno na rovnocennosti a vyváženosti třech základních principů: ekonomického, ekologického a sociálního. Řízení modelového lesa je založeno na participační, transparentní, spolehlivé a odpovědné spolupráci zúčastněných stran s porozuměním a konsenzem. Modelový les je fórum pro řešení konfliktů a rozhodování, respektuje zájmy a hodnoty všech zúčastněných, přičemž kdokoliv může vyjádřit svůj názor a ovlivnit rozhodování.

e) Program aktivit

Činnosti prováděné v modelovém lese reflektují potřeby a hodnoty zúčastněných stran. Činnosti jsou odrazem efektivního a strategického plánování, zavádí nové a inovativní postupy a myšlenky v udržitelném hospodaření s přírodními zdroji s využitím vědeckých i tradičních poznatků.

f) Šíření znalostí a budování kapacit

Modelový les buduje kapacity nejen na místní úrovni mezi zúčastněnými stranami, ale podporuje budování národních kapacit tak aby zúčastnění byli zapojeni do systému udržitelného hospodaření s přírodními zdroji založeného na spolupráci a dále šířili výsledky a osvětu prostřednictvím sítě. Výměna zkušeností a znalostí a spolupráce na projektech probíhá intenzivně mezi modelovými lesy. Modelový les sdílí své úspěchy a poučení na místní, národní i mezinárodní úrovni a zároveň na těchto úrovních produkuje činnosti zaměřené na posílení celé sítě modelových lesů. Modelový les podporuje a aktivně se účastní školení a vzdělávání nejen široké veřejnosti, ale také mládeže i odborných kapacit.

MODELOVÝ LES ČESKÁ REPUBLIKA

Idea českého Modelového lesa vznikla již v roce 2007 a rozvíjí myšlenku vytvořit v podmínkách střední Evropy, a na relativně malém území, model, díky kterému by se i země s menší rozlohou mohly zapojit do Mezinárodní sítě modelových lesů a mohly prezentovat své úsilí na mezinárodní úrovni a do svého území přinést nové a inovativní myšlenky. Modelový les Česká republika je tvořen několika menšími územími na místo souvislého velkého území, jak je tomu ve většině případů modelových lesů ve světě. Území ML ČR není spojité, přesto tvoří jeden systém a jednu společnou myšlenku. ML ČR se skládá ze čtyř vzorových objektů, tří lesnických parků a jedné biosférické rezervace, které jsou spravovány dle principů shodujících se s principy IMFN, rozvíjející myšlenku udržitelného hospodaření.

Lesnický park

Co je LESNICKÝ PARK?

Lesnický park je ukázkovým objektem trvale udržitelného hospodaření v lesích a v krajině ve smyslu rovnováhy 3 pilířů s důrazem na specifické aspekty v dané lokalitě. Lesnický park zajišťuje rozvoj udržitelného turismu, myslivosti a dalších zájmů veřejnosti a podporuje vědecký výzkum, monitoring, výchovu odborné i laické veřejnosti a mezinárodní spolupráci a projekty se zaměřením na udržitelné hospodaření v krajině. Lesnický park je založen na dobrovolném a participačním přístupu dotčených subjektů rozvíjející management využívání lesů na základě osvědčených postupů lesnického hospodaření s cílem zabezpečit dostupnost dřeva jako významné obnovitelné suroviny a současně zachovat poskytování ekonomických příjmů obyvatelstvu a v maximální míře zachovávat a rozvíjet přírodní, krajinné a kulturní hodnoty.

K dnešnímu dni byly na území České republiky vyhlášeny tři lesnické parky, tvořící tři území v ML ČR, řídící se Standardem lesnických parků schváleným v roce 2010 Ministerstvem zemědělství.

Biosférická rezervace

Co je BIOSFÉRICKÁ REZERVACE?

Biosférická rezervace je oblast podporující zachování biologické rozmanitosti a přírodních zdrojů a jejich udržitelné využívání. Biosférická rezervace podporuje udržitelný ekonomický a demografický rozvoj, environmentální výchovu a vzdělávání, mezioborovou výměnu informací, výzkum a monitoring a ochranu přírodní a kulturní různorodosti. Oblasti biosférických rezervací jsou terestrické, pobřežní nebo mořské ekosystémy řízeny na participačním základě s důrazem na místní komunitu, řešení konfliktů, podporu lidských činností vedoucích k pozitivnímu udržitelnému využití přírodních zdrojů kulturní krajiny.

V roce 1970 UNESCO vyhlásilo celosvětový program Člověk a biosféra s cílem podpořit udržitelné využívání přírodních zdrojů a zlepšit vztah člověka a přírody. K dosažení cíle bylo využito biosférických rezervací, které podporují ochranu biodiverzity a přírodních zdrojů s podporou udržitelného a socioekonomického rozvoje. Na území České republiky bylo k dnešnímu dni vyhlášeno šest biosférických rezervací.

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY ÚZEMÍ ML ČR

Umístění a prostorové charakteristiky

Česká republika je střeoevropským státem (obr. 3) s rozlohou 78 867 km², organizačně členěna na 13 samosprávních krajů a hlavního města Prahy, s celkovou populací 10 644 842 obyvatel k 31.12.2016.

Obr. 3: Lokalizace ČR ve světě a v Evropě.

Modelový les Česká republika tvoří čtyři nespojitá území, tři lesnické parky a jedna biosférická rezervace, jmenovitě:

- a) *Lesnický park Bezděz*
- b) *Lesnický park Křivoklátsko*
- c) *Lesnický park Masarykův les Křtiny*
- d) *Biosférická rezervace Dolní Morava*

ML ČR zabírá z celkové rozlohy země 1,14 % a rozprostírá se na území čtyř krajů – Jihomoravského, Středočeského, Plzeňského a Libereckého. Celková rozloha ML ČR činí 90 159 ha, jednotlivé výměry částí ML ČR jsou uvedeny v tab. 1. Umístění jednotlivých území ML ČR je vyobrazeno na obrázku č. 4.

Tab. 1: Výměra jednotlivých území ML ČR

Území Modelového lesa ČR	Výměra [ha]
Lesnický park Bezděz	24 987
Lesnický park Křivoklátsko	17 332
Lesnický park Masarykův les Křtiny	12 940
Biosférická rezervace Dolní Morava	34 900
	90 159

Obr. 4: Mapa České republiky s územími Modelového lesa ČR

The map displays the administrative district of Hradčany, which is highlighted in a darker shade of blue. An inset map in the top left corner shows the location of the district within the Czech Republic, with a circle indicating its position in the northwestern part of the country. The main map shows the district's boundaries and the names of its constituent municipalities: Želníkov, Božíkov, Bohatice, Sosnová, Okřešice, Srní, Zahrádky, Vešelí, Brenná, Mimoň, Boreček, Provoďín, Hradčany, Jestrabí, Doksy, Kurívody, Bezděz, Vrchbělá, Horní Krupá, Obora, Okna, Luka, Ždár, Brezovice, Brezinka, Plužná, Bělá pod Bezdězem, Dolní Krupá, Bělá hlína, Klatov, Píčov, and Nová Ves.

8

Tab. 2: Výměra obcí nebo jejich částí zasahující do území Lesnického parku Bezděz

Název obce	Rozloha obce	
	[ha]	[%]
Bělá pod Bezdězem	3 635	14,5
Bezděz	2 385	9,5
Bílá Hlína	846	3,4
Bohatice u Zákup	80	0,3
Boreček	520	2,1
Brenná	900	3,6
Březinka pod Bezdězem	400	1,6
Březovice pod Bezdězem	670	2,7
Doksy u Máchova jezera	2 395	9,6
Dolní Krupá Mnichovo Hradiště	1 024	4,1
Dolní Rokytá	80	0,3
Heřmaničky u Dobranova	443	1,8
Horní Krupá	510	2,0
Hradčany nad Ploučnicí	1 750	7,0
Jestřebí u České lípy	487	1,9
Klášter Hradiště nad Jizerou	91	0,4
Kuřívody	2 833	11,3
Luka	15	0,1
Malá bělá	214	0,9
Mimoň	135	0,5
Nová Ves u Bakova nad Jizerou	336	1,3
Obora v Podbezdězí	104	0,4
Okna v Podbezdězí	81	0,3
Okřešice u České lípy	540	2,2
Plužná	140	0,6
Provodín	860	3,4
Ptýrov	142	0,6
Smí u České Lípy	371	1,5
Sosnová u České lípy	150	0,6
Veselí nad Ploučnicí	660	2,6
Vrchbělá	1 290	5,2
Zahrádky u České lípy	117	0,5
Ždár v Podbezdězí	653	2,6
Žizníkov	130	0,5
	24 987	100

Klimatické podmínky

Lesnický park Bezděz patří do mírně teplé oblasti MT9 a MT11. Jednotlivé charakteristiky klimatických oblastí jsou shrnuty v tab. 3. Reliéf v LPB, charakteristický zaříznutými údolími, se podílí na vznik mikroklimatických rozdílů a v kombinaci s expozicí vede k častějšímu výskytu klimatické inverze, vyskytující se především v pánevních oblastech. Čedičové vrchy jsou charakteristické vrcholovým fenoménem.

Tab. 3: Charakteristika klimatických oblastí v Lesnickém park Bezděz

Charakteristika	MT9	MT11
Průměrná teplota v lednu [°C]	1	1
Průměrná teplota v červenci [°C]	17 - 18	17 - 18
Průměrná teplota v dubnu [°C]	6 - 7	7 - 8
Průměrná teplota v říjnu [°C]	7 - 8	7 - 8
Počet dnů s průměrnou teplotou 10°C a více	140 - 160	140 - 160
Počet letních dnů	40 - 50	40 - 50
Počet mrazových dnů	110 - 130	110 - 130
Počet ledových dnů	30 - 40	30 - 40
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	60 - 80	50 - 60
Počet dnů zamračených	120 - 150	120 - 150
Počet dnů jasných	40 - 50	40 - 50
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	100 - 120	90 - 100
Srážkový úhrn ve vegetačním období [mm]	400 - 450	350 - 400
Srážkový úhrn v zimním období [mm]	250 - 300	200 - 250

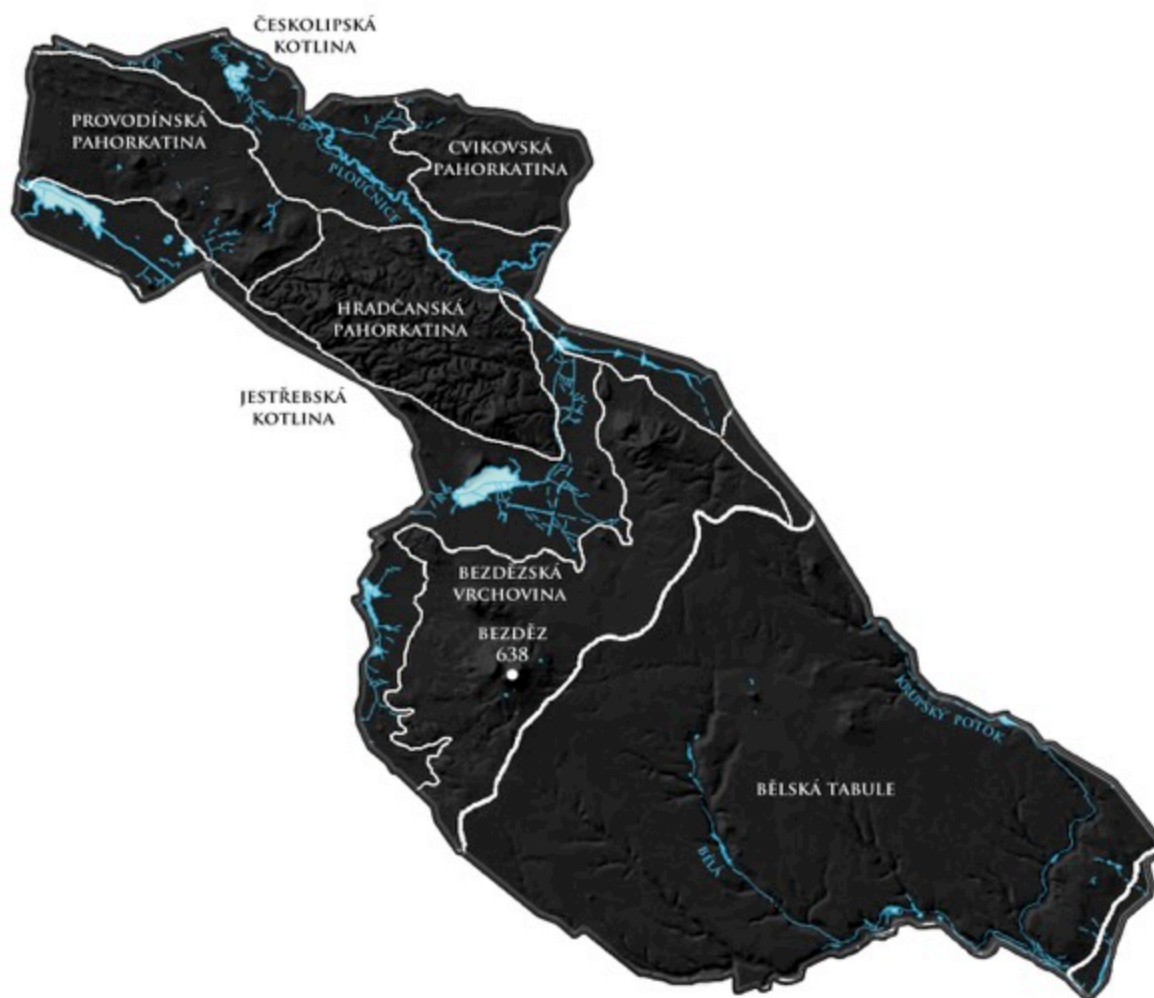
Geomorfologické a hydrologické podmínky

LPB náleží do Hercynského systému, provincie Česká vysočina. Dominantními geomorfologickými prvky v území jsou ploché pánve s četnými rybníky, skalní útvary, kaňonovité soutěsky a neovulkanické vrchy. Geomorfologické členění v území je shrnuto v tabulce 4. a na obrázku 6. Nejvyšším bodem Lesnického parku Bezděz je Bezděz s nadmořskou výškou 638 m.

Území Lesnického parku Bezděz náleží do úmoří Severního moře s hlavním povodím I řádu Labe. Nejvýznamnějšími vodními toky v místě jsou Ploučnice, Bělá, Krupský a Robečský potok, poslední jmenovaný protéká územím jen nepatrně, přesto ovlivňuje hydrologické poměry. Řeka Ploučnice vytváří úzkou nivu s vyvinutými meandry a na jejím levostranném přítoku je vytvořena soustava Hradčanských rybníků. Na Robečském potoku je vybudován, kromě Máchova jezera, jež však do území nespadá, Novozámecký rybník. Další vodní plochy jsou povětšinou vzniklé po těžbě písku. Pro svou výraznou propustnost se uloženiiny křídového útvaru staly významnou hydrologickou jednotkou v celém Českém masivu.

Tab. 4 Geomorfologické členění v území Lesnického parku Bezděz

Systém	Hercynský
Provincie	Česká vysočina
Subprovincie	Česká tabule
Oblast	Severočeská tabule
Celek	Ralská pahorkatina
Podcelek	Zákupská pahorkatina
Okrsek	Českolipská kotlina
	Cvikovská pahorkatina
Podcelek	Dokeská pahorkatina
Okrsek	Provodínská pahorkatina
	Hradčanská pahorkatina
	Jestřebská kotlina
	Bezdězká vrchovina
Oblast	Středočeská tabule
Celek	Jizerská tabule
Podcelek	Středojizerská tabule
Okrsek	Bělská tabule

Obr. 6: Geomorfologické a hydrologické poměry na území Lesnického parku Bezděz

Geologické podmínky

Oblast je součástí sedimentární horniny České křídové pánve. Jsou zde horizontálně uloženy sedimenty svrchní křídý, naspod jsou jezerní a brakické uloženiny, výše mořské uloženiny, ve střední mořské části vrstevního sledu jsou uloženy jílovce a slínovce. V závěru sedimentace převládají pískovce bělohorského souvrství. Povrch území je tvořen kvádrovými křemennými pískovci jizerského souvrství. Hradčanské stěny jsou charakteristické skalními městy se skalními stěnami, skalními hříby, převisy a dalšími pseudokrasovými jevy. Okolí Provodína je charakteristické ložisky sklářských a slévárenských písků. Morfologicky významné jsou terciérní vyvřeliny, fonolity a čediče, tvořící především Velký a Malý Bezděz. Kvartérní spraše jsou lokálně v údolích ve východních částech Hradčanských stěn. Rozsáhlejší deprese jsou vyplněné přemístěnými písčky.

Pedologické podmínky

Nejrozšířenějším půdním typem je arenický podzol spolu s arenickou kambizemí na svahovinách pískovců. Půdy jsou bez výrazné struktury, neúrodné, kde se projevuje podzolizace (intenzivní vyplavování). V okolí Ploučnice se vyskytují půdy po většinu roku podmáčené pseudogleje vázané na plochý terén s depresemi a relativně vysokými srážkami, modální i glejové fluvizemě a gleje, v okolí Robečského potoka gleje, jež jsou charakteristické celoročním zamokřením půdního profilu, přecházejí do rozsáhlejších organozemí.

Využití území a krajinný pokryv

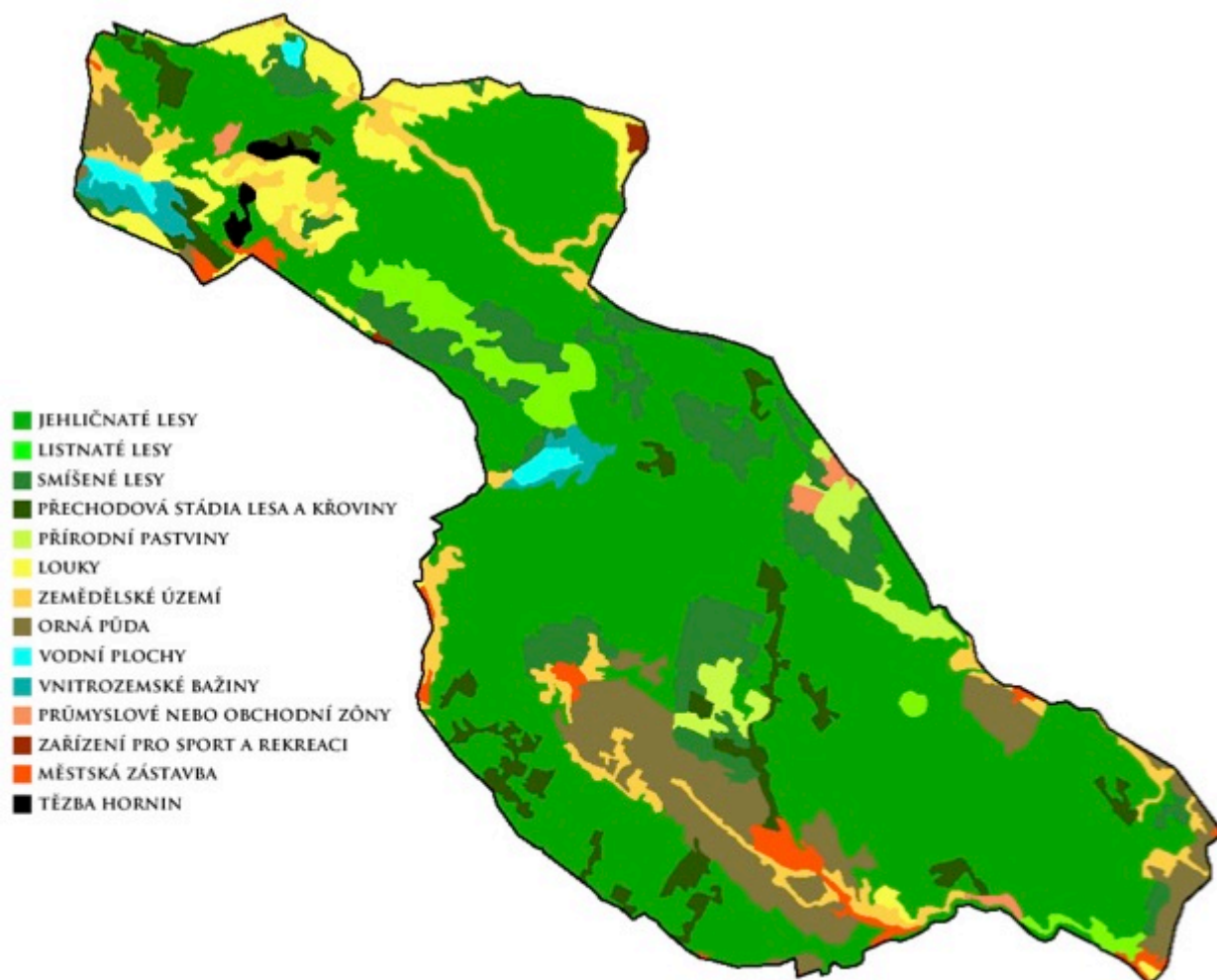
Území Lesnického parku Bezděz má charakter lesnaté oblasti, doplněné o přirozené pastviny, louky a vodní plochy přecházející do vnitrozemských bažin. Zemědělství a území pro ně vhodná jsou v místě zastoupeny v menší míře, především v jižní a jihovýchodní části parku (obr. 7). Krajina je zde harmonicky utvářena a formována dlouhodobou činností člověka s významným podílem přírodě blízkých ekosystémů a na ně vázaných vzácných a chráněných druhů. Oblast dotváří zastoupení dřevin rostoucích mimo les a kulturní a historické památky a soubory lidové architektury, jež dotvářejí celkový dojem této krajiny.

Lesy

Celková lesnatost v Lesnického parku Bezděz dosahuje cca 78 % plochy v rámci rozsáhlého souvislého lesního celku.

Přírodní lesní oblast

Území Lesnického parku Bezděz spadá do přírodní lesní oblasti (dále také jako „PLO“) 18 - Severočeská pískovcová plošina a Český Ráj, většinově připadající do části 18a – Severočeská pískovcová plošina.

Obr. 7: Krajinný pokryv v Lesnickém parku Bezděz

Lesní vegetační stupně

Lesní vegetační stupně (dále také jako „LVS“) vyjadřují vztahy mezi klimatem a biocenózou, v níž vedle kombinace rostlinných druhů je rozhodující složení přirozené dřevinné složky (edifikátoru). Vegetační stupňovitost není jen výrazem makroklimatu, ale je v přírodě podmíněna většinou mezoklimatem, tj. výsledným účinkem klimatu a polohy za spolupůsobení některých dalších faktorů. Jde tedy o celý komplex podmínek ovlivňujících výsledný poměr (klimaxových) dřevin. Vzhledem k tomu tvoří jednotlivé stupně vymezené příslušnými soubory lesních typů mozaikovitě uspořádání. V mozaice udávají základní stupeň společenstva živné, popř. kyselé řady. Důležitým jevem v členitém terénu je inverze vegetačních stupňů. Projevuje se tím, že v nižší poloze, zejména v úzkých hlubokých údolích a na stinných svazích, roste vegetace, která by patřila podle normálního sledu vegetační stupňovitosti do vyšších poloh. Naopak ve vyšší poloze, zejména na slunných expozicích vrcholů, pod hřebeny, na okraji plošin apod., se vyskytuje vegetace, která svým složením odpovídá při normálním sledu vegetačních stupňů nižším nadmořským výškám.

Pro Lesnický park Bezděz, stejně jako pro celou PLO 18, je charakteristické vysoké zastoupení lesního vegetačního stupně, extrazonálního charakteru 0 – bory, v PLO dosahuje zastoupení až 51,2 % lesní půdy. V LPB na zonálních stanovištích převládá 3. a 4. lesní vegetační stupeň.

Soubory lesních typů

Lesní typ je nejmenší základní schválenou jednotkou diferenciací růstových podmínek. Představuje soubor lesních biocenóz, původních i změněných a jejich vývojových stadií, včetně okolního prostředí, tedy geobiocenóz vývojově k sobě patřících. Je to jednotka s úzkým ekologickým rozpětím pro růst dřevin, jejich produkci a obnovu. Soubor lesních typů (dále také jako „SLT“) je vyšší typologickou jednotkou spojující lesní typy podle ekologické příbuznosti vyjádřené hospodářsky významnými vlastnostmi stanoviště.

Ekologické řady zastoupené v Lesnickém parku Bezděz jsou nejčastěji K - vyskytující se na rovinách a svazích na minerálně chudém podloží křídových pískovců, M - vyskytující se na mělkých půdách na chudých pískovcích, dále T, G a R – vyskytující se v plochých sníženinách. V místě je nadprůměrné zastoupení extrémních stanovišť Z a Y – vázaných na mělké nevyvinuté půdy minerálně chudých i bohatých podloží. Nejzastoupenějšími SLT v LPB jsou:

- 0K - *Kyselé dubobukové bory*
- 0M - *Chudé dubové bory*
- 3K - *Kyselé dubové bučiny*
- 4K - *Kyselé bučiny*

Zastoupení dřevin

Nejrozšířenějším jehličnanem je borovice lesní, tvořící směsi se smrkem, břízou, modřínem, dubem a bukem, ale i nesmíšené porosty. Smrk a modřín jsou po borovici dalšími dřevinami s významným zastoupením. Buk je z listnatých dřevin zastoupen nejvíce, následuje bříza a dub.

Vlastnictví lesů

Stát v Lesnickém parku Bezděz vlastní 93 % lesních porostů s právem hospodařit v zastoupení Vojenských lesů a statků, s.p. a Lesů České republiky s.p. Dalšími vlastníky jsou Městské lesy Doksy a obce Provodín a Jestřebí.

Zemědělství

Vzhledem k vysokému procentu lesnatosti v oblasti se jen malý podíl půdy využívá jako zemědělská. Nejintenzivněji můžeme zemědělství najít v jižní části oblasti. Zemědělské plochy v Lesnickém parku Bezděz tvoří méně jak třetinu a jedná se většinou o travní porosty. Na území se nacházejí také ložiska nerostných surovin, v současné době se zde těží sklářský a slévárenský písek. Oblast je díky své zachovalosti, vodním nádržím a komplexu lesů oblíbenou rekreační oblastí.

Rybníkářství

V Lesnickém parku Bezděz je vyšší zastoupení vodních ploch. Nacházejí se zde dva velké rybníky Břežný a Novozámecký a další vodní nádrže menšího rozsahu. Uměle vytvořené rybníky daly prostor k vzniku mokřadních biotopů s bohatou rostlinnou i živočišnou složkou. Všechny rybníky jsou v současné době ve vlastnictví státu a jsou zahrnuty do programu ochrany přírody.

Rekreace a turistika

Lesnický park Bezděz je díky své zachovalosti, vodním nádržím a komplexu lesů, vyhledávaným rekreačním místem. Lokace parku v blízkosti velkých měst, jako jsou Česká Lípa, Mělník, Mladá Boleslav a Praha, a unikátní přírodní poměry, tvořící jedinečnou kombinaci přírody a památek, dotvářejí harmonický obraz místa. Velká oblíbenost místa vytváří tlak na oblast ze strany velkého počtu návštěvníků. Místo je díky svému členitému terénu vhodné pro pěší turistiku a cykloturistiku. Další atraktivní částí místa je Máchovo jezero, přestože nespadá do LPB. Je však v jeho těsné blízkosti a velký tlak návštěvníků se projevuje vysokou návštěvností i zde. Z kulturních památek je nejnavštěvovanější hrad Bezděz.

Ochrana přírody a krajiny

Na území Lesnického parku Bezděz je vyhlášena Chráněná krajinná oblast (dále také jako „CHKO“) Kokořínsko – Máchův kraj, složená ze dvou na sebe nenavazujících částí – Kokořínsko a Máchův kraj. Máchův kraj je ze své větší části součástí parku, celkově sem spadá 87 % území. V území je celkem 11 maloplošných zvláště chráněných území (MPZCHÚ), do kterých spadá:

- a) *národní přírodní rezervace (dále také jako „NPR“)*
- b) *národní přírodní památka (dále také jako „NPP“)*
- c) *přírodní rezervace (dále také jako „PR“)*
- d) *přírodní park (dále také jako „PP“)*

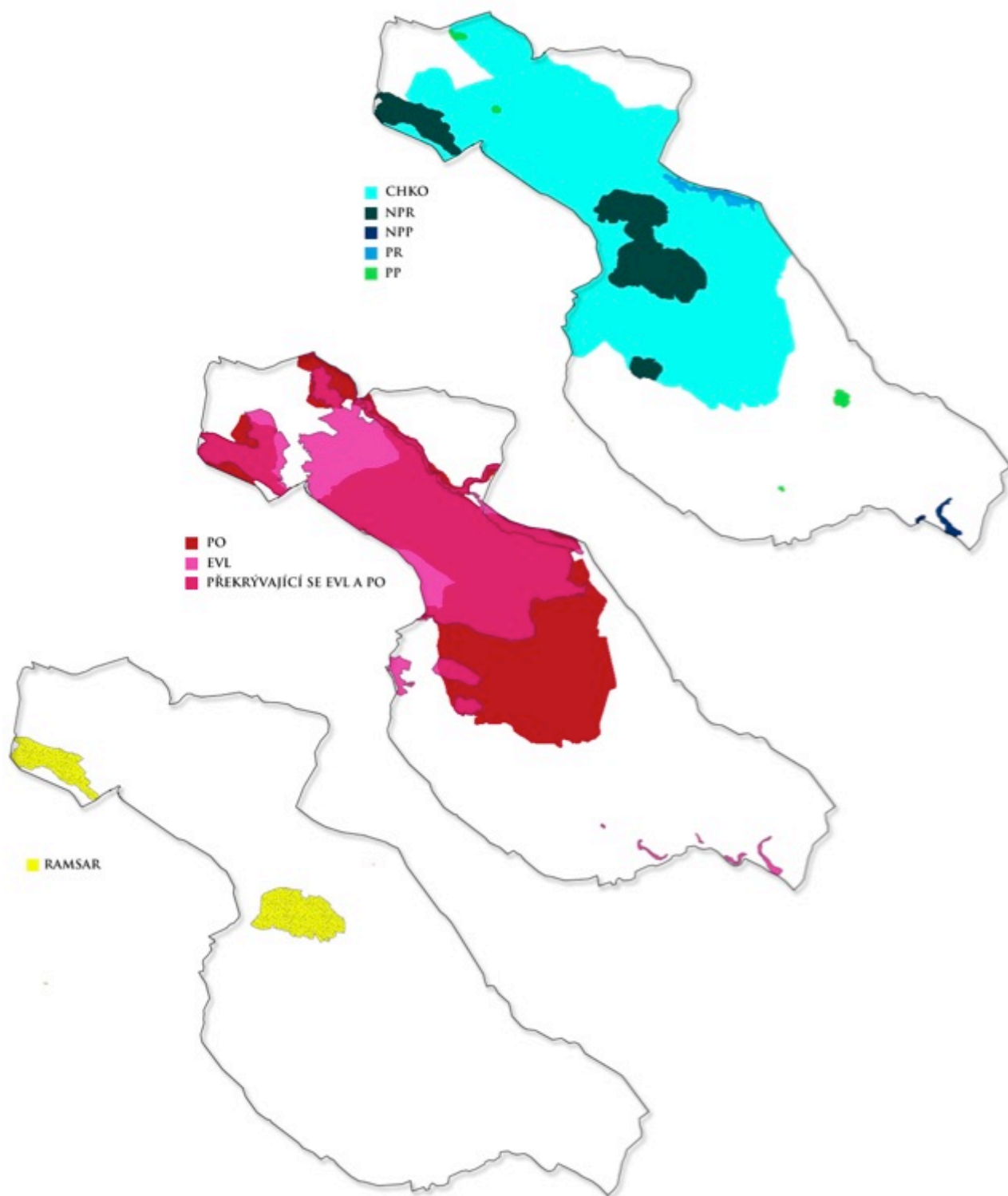
(tab. 5 a obr. 8) s celkovou rozlohou 1 542 ha, z toho 1 491 ha se překrývá s CHKO, NPP Klokočka a Rečkov, PR Velký Radechov a PP Bělá pod Bezdězem - zámek jsou mimo CHKO. V místě jsou mezinárodně významné části přírody tvořící Soustavu Natura 2000, složené z evropsky významných lokalit (dále také jako „EVL“) a ptačích oblastí (dále také jako „PO“). V místě je dále oblast zahrnutá do Úmluvy o mokřadech, mající mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva, také známá jako Ramsarská úmluva (dále také jako „RAMSAR“) (tab. 6 a obr. 8).

Tab. 5: VPZCHÚ a MPZCHÚ na území Lesnického parku Bezděz

VPZCHÚ		Výměra [ha]
CHKO	Kokořínsko - Máchův kraj	11 900
MPZCHÚ		
NPR	Novozámecký rybník	368,3
	Břehyně - Pecopala	903,5
	Velký a Malý Bezděz	28,1
NPP	Klokočka	3,5
	Rečkov	24,4
PR	Hradčanské rybníky	71,6
PP	Velký Radechov	22,0
	Okřešické louky	2,5
	Bělá pod Bezdězem - zámek	1,1
	Provodínské kameny	2,3

Tab. 6: Mezinárodně významné části přírody v území Lesnického parku Bezděz

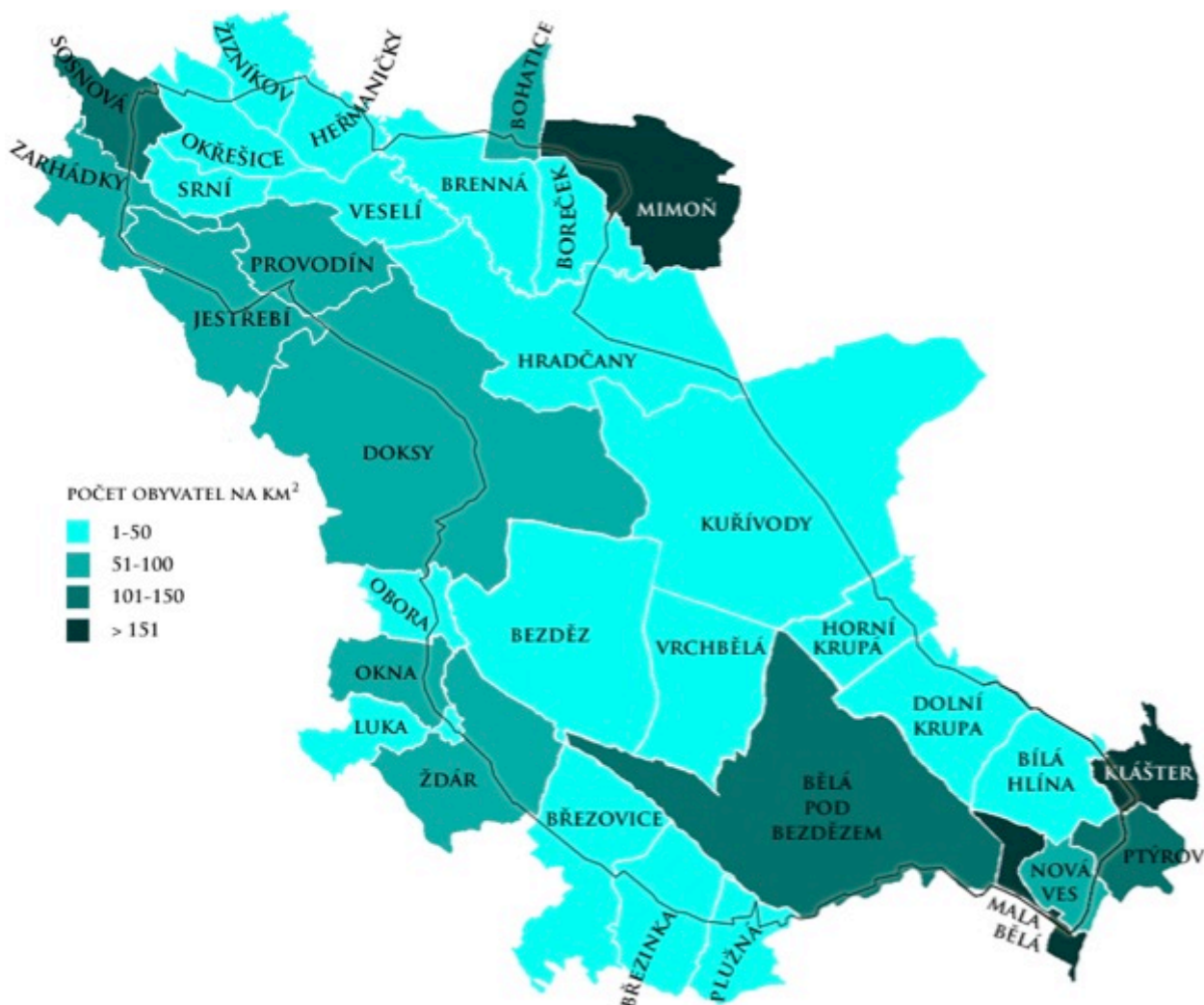
Soustava Natura 2000		Výměra [ha]
EVL	Jestřebsko - Dokesko	5 891,4
	Horní Ploučnice	355,0
	Slatinné vrchy	138,5
	Poselský a Mariánský rybník	79,6
	Velký a Malý Bezděz	70,3
	Paterovské stráně	31,4
	Niva Bělé u Klokočky	11,2
	Valcha	2,2
	Bělá pod Bezdězem - zámek	1,2
	Rečkov	29,3
PO	Českolipsko - Dokeské pískovce a mokřady	8 759,8
RAMSAR		
	Novozámecký a Břehyňský rybník	9 000

Obr. 8: Chráněné a mezinárodně významné části přírody v území Lesnického parku Bezděz

Obyvatelstvo

Lesnický park Bezděz leží v katastrálních územích 34 obcí, činnost Lesnického parku Bezděz v území tak ovlivňuje obce jak uvnitř území tak v jeho přilehlých částech a celkem 27 307 obyvatel trvale žijících v těchto obcích (tab. 7). Hustota zalidnění je zobrazena na obrázku č. 9.

Obr. 9: Hustota zalidnění v obcích na území Lesnického parku Bezděz

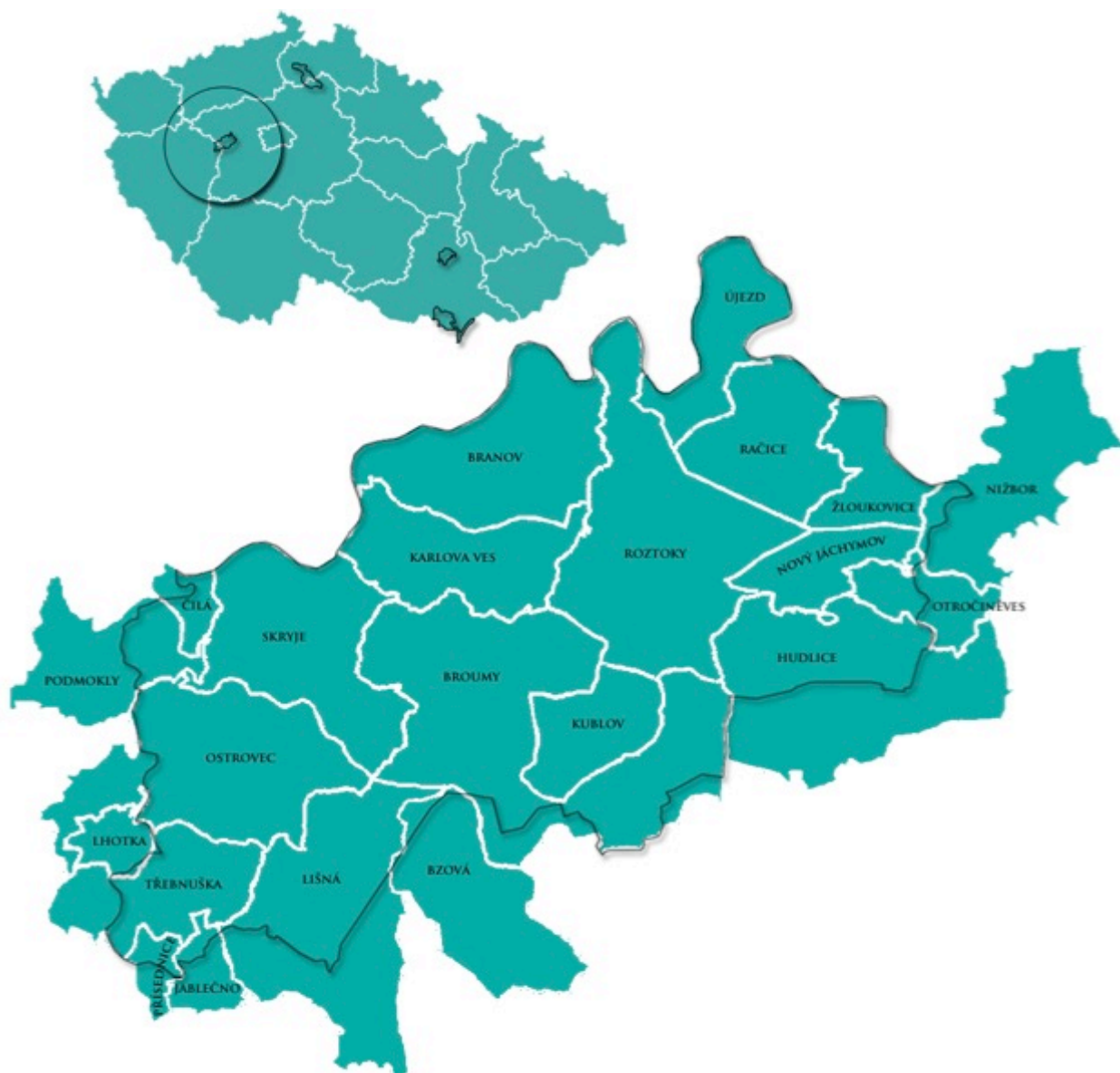
V místě je poměrně nízká hustota zalidnění a povětšinou se jedná o obce, kdy při přepočtu na plochu katastrálního území je nejrozšířenější kategorií počet obyvatel na km^2 v rozmezí 1-50 obyvatel/ km^2 . Naopak nejvyšší počet obyvatel je v městech Bělá pod Bezdězem, Doksy a Mimoň, které však nemusí korespondovat s mapou a zalidněním, vzhledem k různým výměrám území jednotlivých obcí.

Tab. 7: Počty obyvatel v obcích na území Lesnického parku Bezděz

Obec	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km ²
Bělá pod Bezdězem	4 815	130
Bezděz	322	13
Bílá Hlína	116	14
Bohatice u Zákup	212	54
Boreček	72	11
Brenná	110	11
Březinka pod Bezdězem	118	13
Březovice pod Bezdězem	348	21
Doksy u Máchova jezera	5 190	69
Dolní Krupá Mnichovo Hradiště	241	22
Heřmaničky u Dobranova	46	9
Horní Krupá	48	7
Hradčany nad ploučnicí	859	34
Jestřebí u České lípy	842	68
Klášter Hradiště nad Jizerou	933	202
Kuřívody	604	13
Luka	94	21
Malá bělá	630	200
Mimoň	6 501	420
Nová Ves u Bakova nad Jizerou	284	78
Obora v Podbezdězí	159	55
Okna v Podbezdězí	309	10
Okřešice u České lípy	72	43
Plužná	238	59
Provodín	739	58
Ptýrov	282	12
Srní u České Lípy	46	124
Sosnová u České lípy	697	3
Veselí nad Ploučnicí	18	1
Vrchbělá	15	70
Zahrádky u České lípy	706	92
Ždár v Podbezdězí	1 357	50
Žizníkov	284	
	27 307	

LESNICKÝ PARK KŘIVOKLÁTSKO

Lesnický park Křivoklátsko se nachází v Plzeňském a Středočeském kraji západně od hlavního města Prahy. Rozloha parku činí 17 332 ha. Park leží v katastrálním území 23 obcí, uvedených v tab. 8 a na obr. 10. Severní hranice parku je shodná s řekou Berouňkou a přesně zde kopíruje hranice katastrálních území obcí.

Obr. 10: Obce zasahující do území Lesnického parku Křivoklátsko

Tab. 8: Výměra obcí nebo jejich částí zasahujících do území Lesnického parku Křivoklátsko

Název obce	Rozloha	
	[ha]	[%]
Branov	1 478,13	8,52
Broumy	2 857,34	16,49
Bzová u Hořovic	53,5	0,31
Čilá	146,35	0,84
Drahoňův Újezd	4,86	0,03
Hudlice	874,94	5,05
Jablečno	53,23	0,31
Karlova Ves	1 040,82	6,01
Kublov	627,78	3,62
Lhotka u Terešova	12,48	0,07
Líšná u Zbiroha	990,61	5,72
Nižbor	94,23	0,55
Nový Jáchymov	497,05	2,87
Ostrovec u Terešova	1 474,75	8,5
Otročiněves	188,75	1,09
Podmokly nad Berounkou	253,88	1,46
Přísednice	93,69	0,54
Račice nad Berounkou	965,04	5,57
Roztoky u Křivoklátu	2 201,65	12,7
Skryje nad Berounkou	1 498,53	8,64
Třebnuška	670,2	3,87
Újezd nad Zbečnem	709,96	4,1
Žloutkovice	544,12	3,14
	17 331,89	100

Klimatické podmínky

Lesnický park Křivoklátsko spadá do mírně teplé klimatické oblasti MT11 (tab. 9), jež je charakteristická dlouhým, teplým a suchým létem a krátkou, mírně teplou a velmi suchou zimou. Průměrná roční teplota dosahuje 7,1 – 8,8 °C, průměrné roční srážky 480 – 617 mm. Srážková maxima připadají na červenec, časté jsou jarní přísušky.

Tab. 9: Charakteristiky klimatické oblasti v Lesnickém parku Křivoklátsko

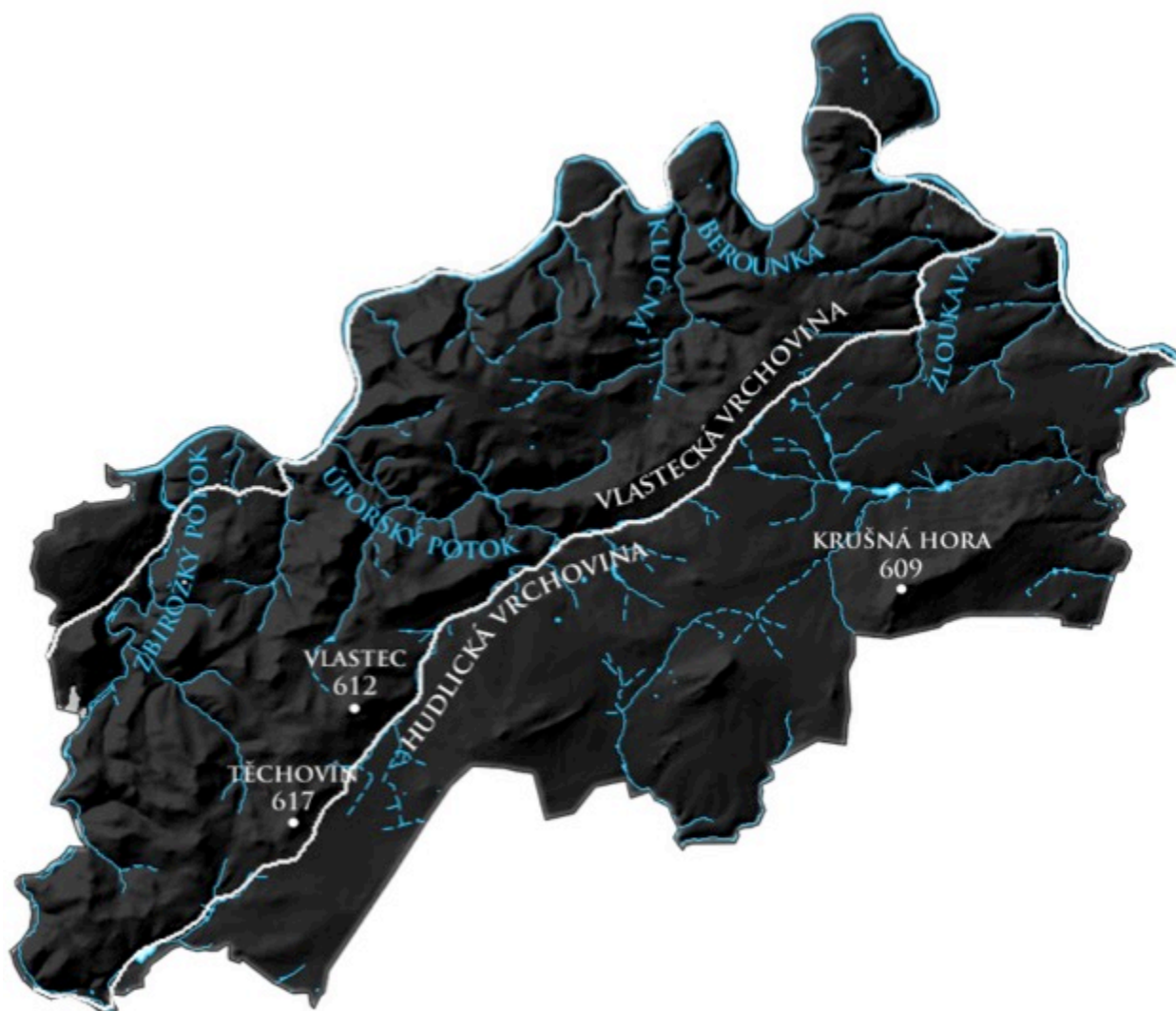
Charakteristika	MT11
Průměrná teplota v lednu [°C]	1
Průměrná teplota v červenci [°C]	17 - 18
Průměrná teplota v dubnu [°C]	7 - 8
Průměrná teplota v říjnu [°C]	7 - 8
Počet dnů s průměrnou teplotou 10 °C a více	140 - 160
Počet letních dnů	40 - 50
Počet mrazových dnů	110 - 130
Počet ledových dnů	30 - 40
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	50 - 60
Počet dnů zamračených	120 - 150
Počet dnů jasných	40 - 50
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	90 - 100
Srážkový úhrn ve vegetačním období [mm]	350 - 400
Srážkový úhrn v zimním období [mm]	200 - 250

Geomorfologické a hydrologické podmínky

Dominantním geomorfologickým celkem v území Lesnického parku Křivoklátsko je Křivoklátská vrchovina tvořená podcelkem Zbirožská vrchovina. Geomorfologické členění území je v tabulce 10. Oblast je charakteristická značnými výškovými rozdíly. Nejvýše položená místa LPK se nacházejí v jeho střední části s nejvyššími body Vlastec (612 m n. m.) a Těchovín (617 m n. m.) a Hudlická vrchovina s nejvyšším bodem Krušná hora s nadmořskou výškou 609 m (obr. 11). Nejnížší polohy se vyskytují podél řeky Berounky s minimální kótou u obce Žloutkovice (223 m n. m.), kde Berounka opouští území Lesnického parku Křivoklátsko. Řeka Berounka je v území nejvýraznějším hydrografickým tokem, přesto je území více ovlivňováno jejími přítoky: zprava se do Berounky vlévá Zbirožský potok a Oupořský potok s přítoky potoků Míza a Prostřední, dále pak Klucnou a Žloutkovou.

Tab. 10: Geomorfologické členění v území Lesnického parku Křivoklátsko

Systém	Hercynský
Provincie	Česká vysočina
Subprovincie	Poberounská soustava
Oblast	Brdská oblast
Celek	Křivoklátská vrchovina
Podcelek	Zbirožská vrchovina
Okrsek	Vlastecká vrchovina
	Hudlická vrchovina

Obr. 11: Geomorfologické a hydrologické poměry na území Lesnického parku Křivoklátsko

Geologické podmínky

Převážnou část území zaujímají algonkické břidlice (mladší starohory) s vložkami buližníků a spilitovými žilami. V oblasti mezi Křivoklátem a Vejvanovem (Vlastecká vrchovina) tvoří pruh orientovaný směrem SV – JZ kambrické vyvřeliny křivoklátsko-rokycanského pásma spolu se skryjskotýřovickými pískovci a slepenci. Vrstvy spodního ordoviku jsou zastoupeny v úzkém pruhu tvořícím spojnici Cekov – Třenice – Točnick. Tvoří rovněž hřeben u Kublova a hřeben Krušné hory. Na rovinatý a mírně zvlněný terén jsou vázány pleistocenní hlíny, kolem vodních toků se vytvořily holocenní náplavy.

Pedologické podmínky

Nejrozšířenějším půdním typem je kambizem modální. Půda je středně bohatá, písčitohlinitá až hlinitopísčité půda. Geologickým podložím jsou především porfýry, porfyrity a spility, méně algonkické břidlice. Kambizem typická oligotrofní je charakteristická nepatrným humózním Ao horizontem, mocnou štěrkovitou vrstvou přechodného Cd horizontu a celkovým světlým zbarvením půdního profilu. Geologickým podkladem jsou nejčastěji algonkické břidlice. Na

pleistocenních hlínách, eventuálně jílovitých břidlicích se vytvořily kambizemě luvické a luvizemě a při zhoršení odtokových poměrů vznikly kambizemě pseudoglejové. Na podloží třetihorních štěrkopísků je vázána kambizem arenická. Na prudkých svazích a hřebetech se vytvořily silně kamenité kambizemě rankerové, které jsou pro toto území typické a jsou druhým nejrozšířenějším půdním typem. Rankery jsou charakteristické pro suťové svahy, kamenná moře a rozpadající se skaliska. Kambizem eutrická je půda s nepatrnou vrstvou pokrývného humusu v důsledku jeho rychlého zvětrávání a mísení s minerální zeminou, nacházející se na podsvahových deluviích a na stinných svazích na podloží porfyrů, porfyrítů a spilitů. Pseudoglej se vytvořil vlivem střídavého zamokření a vysychání půdního profilu na plošinách s hlubokou jílovitohlinitou až hlinitojílovitou půdou na pleistocenních hlínách s podkladem jílovitých břidlic. Drobné vodoteče doprovází fluvizem a na lokalitách se stagnující spodní vodou se vytvořil glej. Litozem je vázána na výchozy matečné horniny jednak na skalnatých svazích, jednak na bulžňákových Kamýcích jednotlivě roztroušených na území Lesnického parku Křivoklátsko.

Využití území a krajinný pokryv

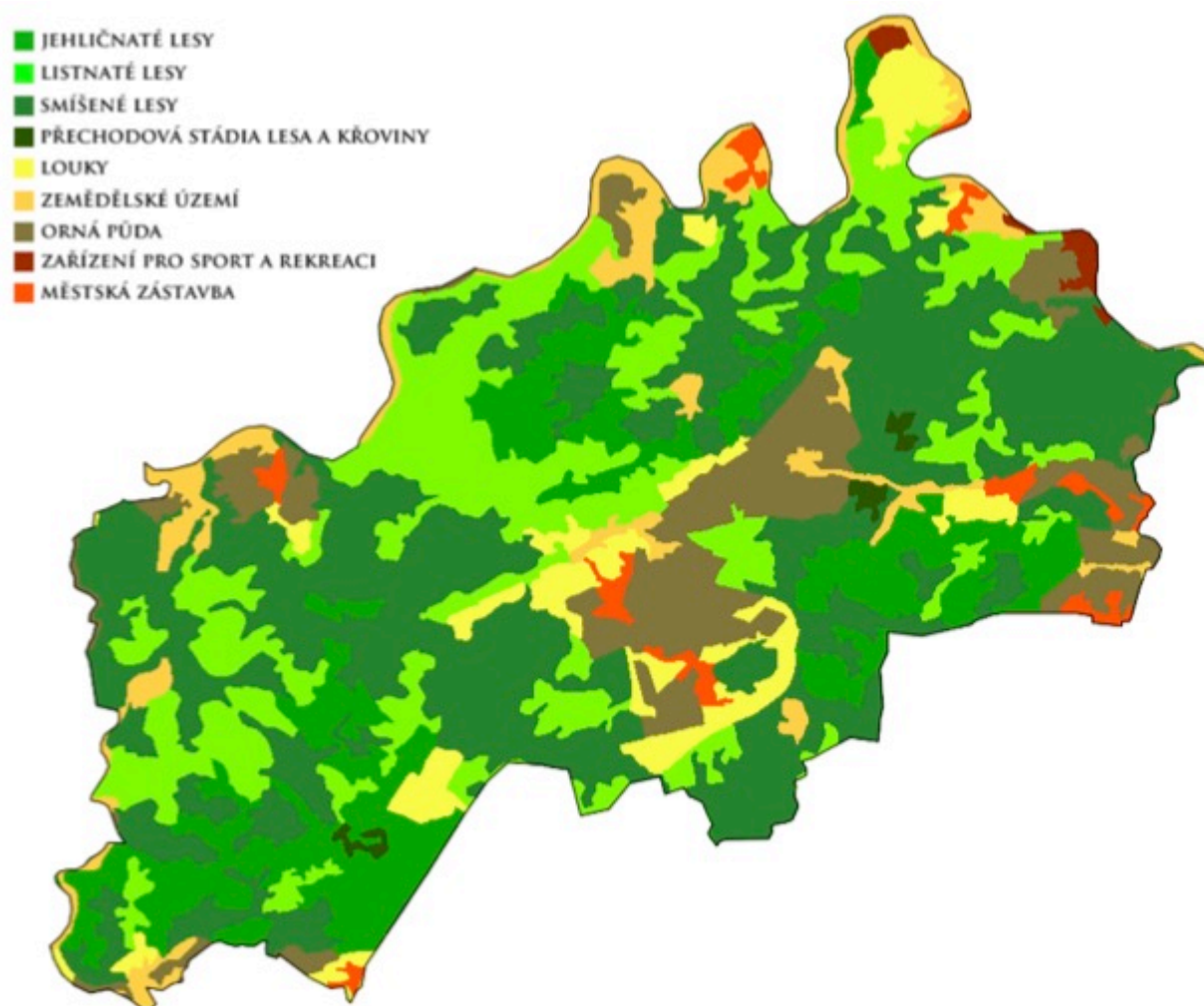
V území Lesnického parku Křivoklátsko se jedná z pohledu krajinného pokryvu a využití půdy, především o souvislé komplexy lesa s menšími nelesními enklávami. Ve střední části oblasti je patrné vyšší zastoupení zemědělsky využívané půdy. Oproti dalším územím ML ČR se v Lesnickém parku Křivoklátsko jedná o prostor s nejnižším zastoupením lidských sídel (obr. 12).

Lesy

Na Křivoklátsku se zachovaly přírodě blízké porosty různého rozsahu. Jde především o lesy na strmých svazích, vrcholech a sutích, na něž navazují lesní komplexy přirozené skladby na mírnějším reliéfu s hlubšími půdami.

Přírodní lesní oblast

Území Lesnického parku Křivoklátsko se nachází v přírodní lesní oblasti 8 – Křivoklátsko a Český kras, podoblasti 8a – Křivoklátsko. Charakteristická je geomorfologická mnohotvárnost pahorkatiny s hlubokými údolími Berounky a jejích přítoků a s přechodnými vrchovinnými polohami, dále klimatická specifičnost (nízké srážky, teplé podnebí), která v kombinaci s geologickou stavbou vytváří přírodní podmínky neodpovídající nadmořské výšce území, a také variabilita trofnosti půd se značným podílem půd skeletových.

Obr. 12: Krajinový pokryv v Lesnickém parku Křivoklátsko

Lesní vegetační stupně

Pro Lesnický park Křivoklátsko je charakteristický 3. LVS – dubobukový, poněkud méně je zastoupen 2. LVS – bukodubový. Tyto lesní vegetační stupně mají těžiště výskytu v živné a kyselé stanovištní řadě. Na oglejená a podmáčená stanoviště nejvyšších poloh je vázán téměř výhradně 4. LVS – bukový. V nejnižších polohách a to především na exponovaných a extrémních stanovištích se naopak vyskytuje 1. LVS – dubový. Aazonální LVS „0“ (stupeň borů) je dán vyhraněnými vlastnostmi stanoviště jednak na skalních výchozech (reliktní bor), jednak na ostrůvcích třetihorních písčitých sedimentů (kyselý dubobukový bor a chudý jedlodubový bor). Výrazně se uplatňuje hranice mezi dubovým či borovým hospodářstvím v 2. LVS a smrkovým či bukovým hospodářstvím v 3. LVS (s borovou nebo dubovou alternativou na teplých a výsušných expozicích některých kyselých lesních typů). Charakteristické je i slabé zastoupení vodou ovlivněných stanovišť.

Soubory lesních typů

Nejrozšířenějšími SLT v Lesnickém parku Křivoklátsko jsou:

- 3A - Lipodubová bučina
- 3B, 3H a 3S - Živné dubové bučiny
- 3I a 3K - Kyselé dubové bučiny

Kyselé dubové bučiny (3Ka 3I) jsou převažujícími společenstvy hercynských pahorkatin na kyselém podloží. Společně s bukovou doubravou dominuje *Carex pilosa*, *Luzula luzuloides*, *Poa nemoralis*, *Melica uniflora*, avšak významně zde přistupuje např. *Prenanthes purpurea* a stoupá účast i dalších „bučinných“ druhů. Klimatické podmínky 3. LVS umožňují převládnutí buku nad dubem zimním a příměs lip a jedle. Živné dubové bučiny (3S, 3B a 3H) tvoří na živnějším podloží přechod mezi bukovými doubravami a společenstvy bučin. Zasahují z pahorkatin do nižších poloh vrchovin. Teplomilné druhy chybí, silně jsou zastoupeny bučinné druhy. Lipodubová bučina (3A) přichází na stinných, mírných až srázných svazích. Fytocenóza odpovídá přechodnému postavení mezi suťovými a vyvinutými půdami.

Zastoupení dřevin

Nejrozšířenější jehličnatou dřevinou v Lesnickém parku Křivoklátsko je smrk ztepilý, následovaný modřínem evropským a borovicí lesní. Další jehličnany, jako jedle bělokorá nebo douglaska tisolistá, tvoří v místě jen nepatrné zastoupení. Z listnáčů převládá na území parku dub zimní spolu s bukem lesním. Výraznější zastoupení má dále habr obecný, jasan ztepilý a dub letní. Poměr jehličnanů a listnáčů je poměrně vyrovnaný, 44 % ku 56 %.

Vlastnictví lesů

Lesní pozemky jsou převážně ve vlastnictví státu s právem hospodaření státního podniku Lesů ČR (9 500 ha), soukromí vlastníci mají ve vlastnictví celkem 3 290 ha, z toho jeden velký vlastník (2 546 ha) a drobní vlastníci a obce (744 ha), a církevní pozemky o výměře 100 ha.

Zemědělství

Zemědělská činnost není v Lesnickém parku Křivoklátsko dominantní, vzhledem ke klimatickým podmínkám a kvalitě půdy, dochází k pomalému růstu a sníženým výnosům. Charakteristické jsou malé polní celky rozděleny mezemi a remízky s různou dřevinou a bylinnou skladbou. To napomáhá rostlinným a živočišným druhům k většímu využívání celkové plochy krajiny. V současnosti v místě hospodaří jak velké zemědělské společnosti tak i jednotlivci, kteří nejsou vázáni žádnými specifickými opatřeními. V současné době v oblasti pokračuje trend zvyšování podílu trvalých travních porostů oproti orné půdě a zvyšují se i stavy dobytka. Část zemědělské půdy však zůstává ležet ladem a může dojít k sukcesní přeměně na křoviny.

Rekreace a turistika

Lesnický park Křivoklátsko, jakožto příměstská oblast, ležící mezi hlavním městem Prahou a krajským městem Plzní, je tradiční oblast soustředěné rekreace a turistiky. Místo je vhodné především pro pěší turistiku a cykloturistiku, pro které jsou vytvořeny značené stezky, dostačující jsou ubytovací a restaurační zařízení. Největší tlak ze strany návštěvníků je ve městě Křivoklát, které není součástí parku, nicméně je v jeho těsné blízkosti a stezky jsou směřovány do území Lesnického parku Křivoklátsko. Problém s vysokou návštěvností se projevuje především v riziku požárů, vzhledem k otevřenému ohni při táboření a zvýšenému množství odpadu.

V Lesnickém parku Křivoklátsko je možný volný pohyb osob po celém území (vyjma území, kde je dle zákona o ochraně přírody a krajiny povolen pohyb pouze po vyznačených cestách), sběr hub a lesních plodů, turistika, cykloturistika (po zpevněných cestách bez omezení). Vlastníci lesa se podílejí na zlepšování rekreační funkce lesa zejména podporou vlastních stávajících rekreačních zařízení. Lesnický park Křivoklátsko má snahu rozvíjet především infrastruktury pro pohyb veřejnosti (stezky pro pěší, hipostezky, cyklostezky), parkovací místa při okrajích lesa pro usměrňování návštěvnosti území, oprava a údržba studánek, značení cest pro usnadnění přístupu do lesa.

Ochrana přírody a krajiny

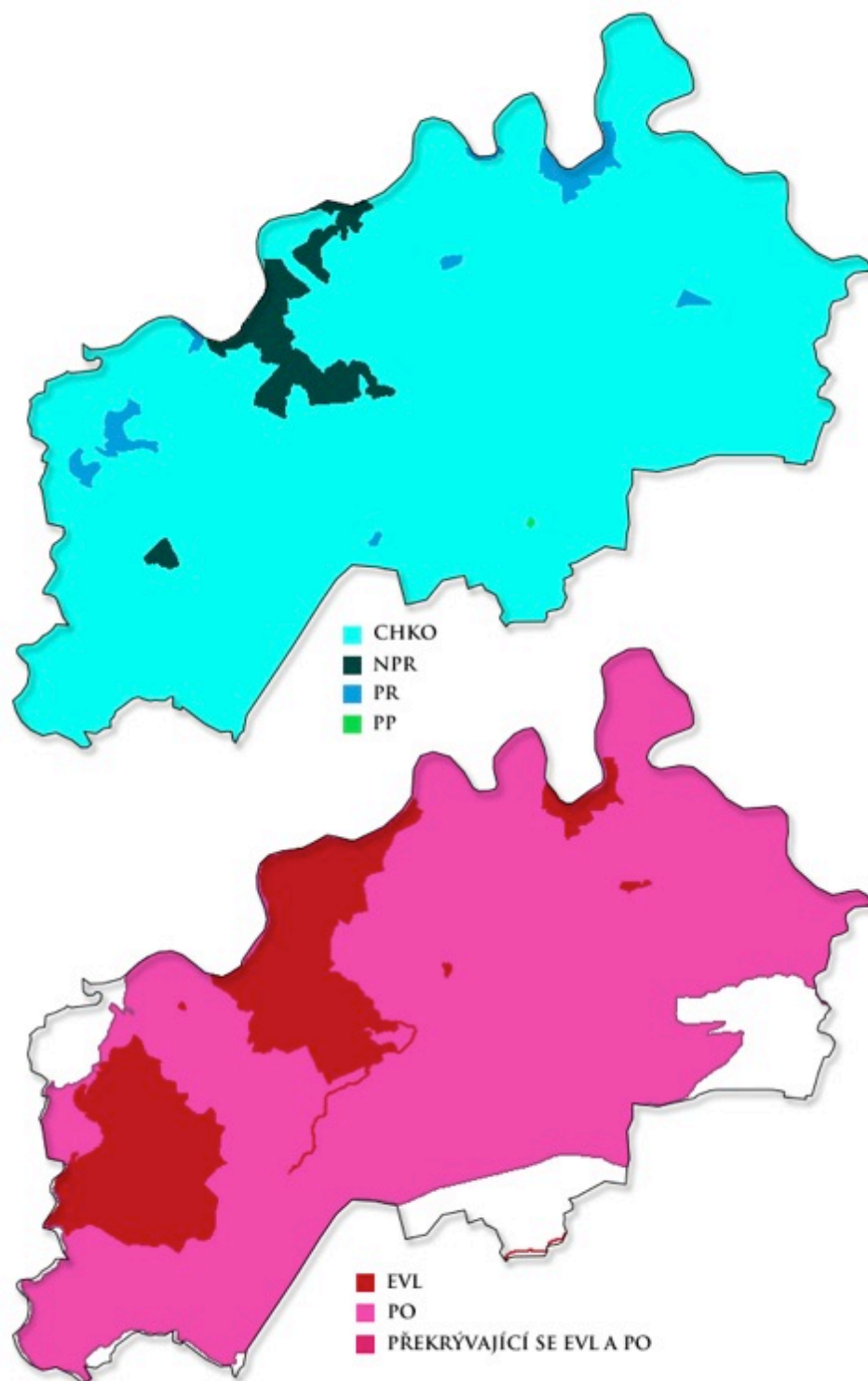
Lesnický park Křivoklátsko se nachází ve stejnojmenné chráněné krajinné oblasti, která je současně zapsána jako biosférická rezervace v rámci programu Člověk a biosféra (UNESCO). V místě je celkem 11 MPZCHÚ (tab. 11 a obr. 13) a mezinárodně významné oblasti v soustavě Natura 2000 (tab. 12 a obr. 13).

Tab. 11: VPZCHÚ a MPZCHÚ na území Lesnického parku Křivoklátsko

VPZCHÚ		Výměra [ha]
CHKO	Křivoklátsko	17 332
MPZCHÚ		
NPR	Velká Pleš	95,66
	Týřov	420,56
	Kohoutov	30,05
PR	Stříbrný luh	106,59
	U Eremita	7,80
	Červený kříž	12,56
	Vysoký tok	8,80
	Jezírka	59,50
	Lípa	24,91
	Jougllovka	3,41
PP	Zdická skalka u Kublova	0,57

Tab. 12: Soustava Natura 2000 v území Lesnického parku Křivoklátsko

Soustava Natura 2000		Výměra [ha]
EVL	Týřov - Oupořský potok	1 341,2
	Stříbrný luh	105,1
	Kohoutov	1 262,6
	Pustá seč	6,89
PO	Křivoklátsko	8 759,8

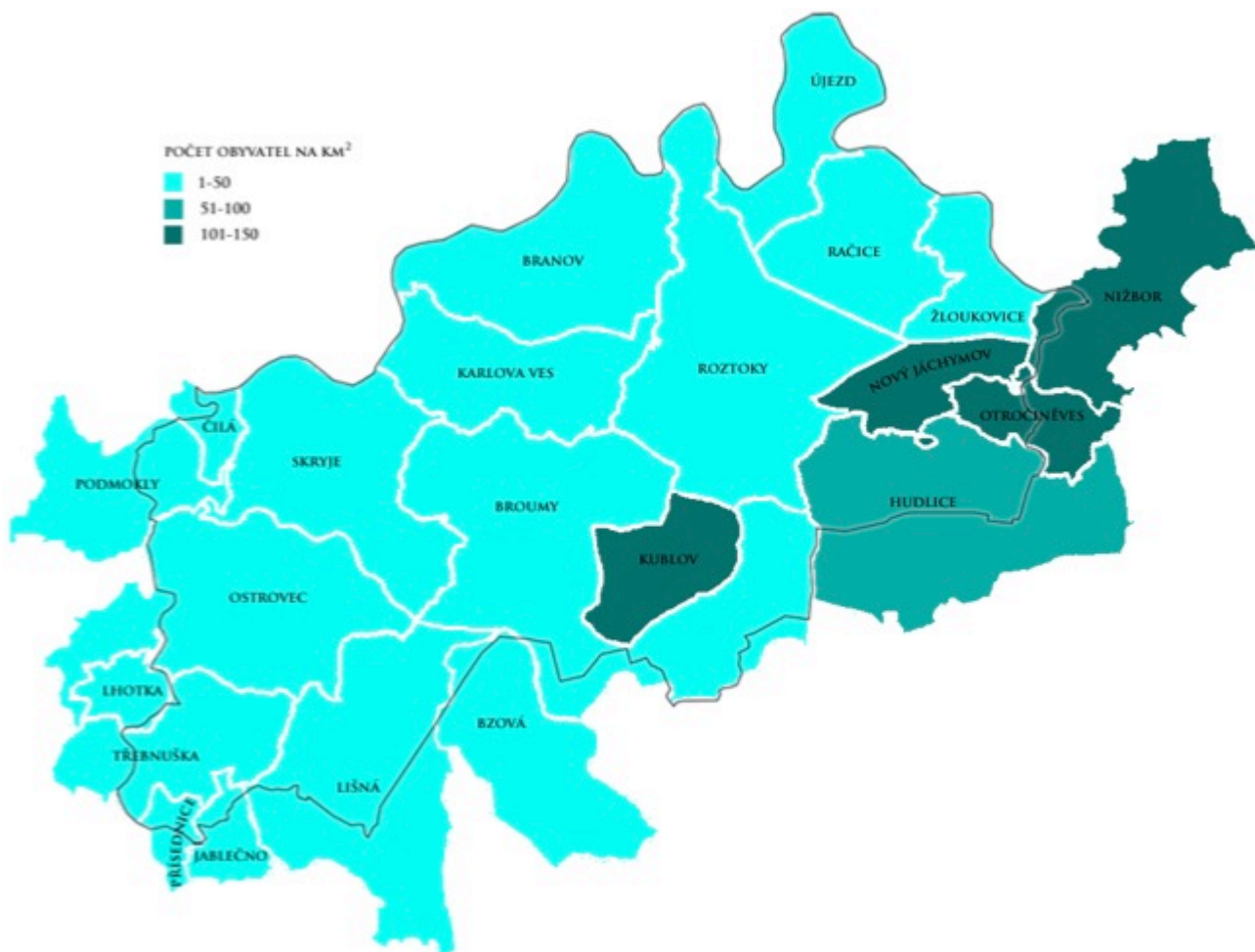
Obr. 13: Chráněné a mezinárodně významné části přírody v území Lesnického parku Křivoklátsko

Obyvatelstvo

Lesnický park Křivoklátsko má co do počtu nejvyšší počet obyvatel ze všech území ML ČR. Celkově zde trvale žije 9 099 obyvatel ve 22 obcích (tab. 13), náležejících celou svou rozlohou, nebo jen svou částí, do Lesnického parku Křivoklátsko. Hustota zalidnění obyvatelstva je uvedena na obrázku č. 14. Hospodaření v Lesnickém parku Křivoklátsko respektuje rozmanité funkce lesa a jejich důležitost pro společnost, bere v úvahu význam lesů pro rozvoj venkova a možnosti zaměstnání. Park tak ovlivňuje svou činností obyvatelstvo v území, podílejí se na ekonomickém růstu v regionu a zachování a posílení celospolečenského významu lesa.

Tab. 13: Počty obyvatel v obcích na území Lesnického parku Křivoklátsko

Obec	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km ²
Branov	211	14
Broumy	943	33
Bzová u Hořovic	432	39
Čilá	15	8
Hudlice	1 254	60
Jablečno	26	10
Karlova Ves	130	12
Kublov	660	105
Lhotka u Terešova	78	34
Líšná u Zbiroha	187	10
Nižbor	1 736	136
Nový Jáchymov	654	132
Ostrovec u Terešova	37	2
Otročiněves	525	123
Podmokly	250	29
Přísednice	46	27
Račice nad Berouнкou	160	16
Roztoky u Křivoklátu	1 110	50
Skryje nad Berouнкou	168	11
Třebnuška	29	3
Újezd nad Zbečnem	196	28
Žloutkovice	252	43
	9 099	

Obr. 14: Hustota zalidnění v obcích na území Lesnického parku Křivoklátsko

LESNICKÝ PARK MASARYKŮV LES KŘTINY

Lesnický park Masarykův les Křtiny se nachází v Jihomoravském kraji severním směrem v těsné blízkosti města Brna. Jeho rozloha je 12 940 ha, včetně zástavby. Lesnický park Masarykův les Křtiny se překrývá s územím 32 obcí a městských částí Brna (tab. 14 a obr. 15). Největší rozlohu parku zaujímají obce Babice a Bílovice nad Svitavou a Olomučany.

Tab. 14: Výměra obcí nebo jejich částí zasahující do území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

Název obce	Rozloha obce	
	[ha]	[%]
Adamov	3,81	2,33
Babice nad Svitavou	17,44	13,81
Bílovice nad Svitavou	12,29	10,57
Březina u Křtin	3,60	2,71
Bukovina	1,59	0,01
Bukovinka	2,34	1,77
Habrůvka	9,96	8,00
Jedovnice	7,37	5,99
Jehnice	0,06	0,02
Kanice	8,13	6,53
Klepačov	2,52	1,49
Křtiny	11,20	0,18
Lesná (Brno)	0,00	9,25
Líšeň (Brno)	0,09	0,84
Lažánky u Banska	2,49	0,00
Olešná u Blanska	0,04	0,07
Maloměřice (Brno)	0,15	0,11
Mokrá Hora	0,00	0,01
Obřany (Brno)	0,37	0,29
Olomučany	15,18	0,01
Ochoz u Brna	0,18	0,01
Ořešín (Brno)	2,12	11,12
Proseč u Březiny	0,38	1,92
Rudice u Blanska	4,95	0,57
Řečkovice (Brno)	2,63	0,02
Říčmanice	1,49	0,27
Sadová (Brno)	1,59	1,80
Soběšice (Brno)	4,31	2,45
Svatá Kateřina	0,00	0,03
Útěchova u Brna	1,17	1,41
Vranov u Brna	11,87	4,03
Židenice	0,10	0,33
	12 940	100

Obr. 15: Obce zasahující do území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

Klimatické podmínky

Území Lesnického parku Masarykův les Křtiny spadá do klimatické oblasti MT11, MT10, MT9, MT7, MT5 a MT3. Klimatické charakteristiky nejzastoupenějších oblastí jsou uvedeny v tabulce č. 15. Klima v území vykazuje výrazný gradient z okolí Brna, které je teplé a poměrně suché (Brno 8,6 °C a 547 mm) směrem na Z a SV. Podnebí je značně modifikováno členitým terénem, místní klima vykazuje ostré rozdíly na malých vzdálenostech – hojně jsou teplotní inverze a naopak extrémně suché teplé polohy na jižních svazích.

Průměrná roční teplota vzduchu se pohybuje v rozmezí 6,6 - 8,1 °C se střední teplotou 7,5 °C. Průměrný roční úhrn srážek činí 600 mm s rozmezím 528 - 628 mm. Délka období s průměrnou denní teplotou vzduchu 5 °C činí 210 - 220 dní, 10 °C 150 - 160 dní a 15 °C 80 dní.

Tab. 15: Charakteristiky klimatických oblastí v Lesnickém parku Masarykův les Křtiny

Charakteristika	MT7	MT9	MT10	MT11
Průměrná teplota v lednu [°C]	-2 - -3	1	-2 - -3	1
Průměrná teplota v červenci [°C]	16 - 17	17 - 18	17 - 18	17 - 18
Průměrná teplota v dubnu [°C]	6 - 7	6 - 7	7 - 8	7 - 8
Průměrná teplota v říjnu [°C]	7 - 8	7 - 8	7 - 8	7 - 8
Počet dnů s průměrnou teplotou 10°C a více	140 - 160	140 - 160	140 - 160	140 - 160
Počet letních dnů	30 - 40	40 - 50	40 - 50	40 - 50
Počet mrazových dnů	110 - 130	110 - 130	110 - 130	110 - 130
Počet ledových dnů	40 - 50	30 - 40	30 - 40	30 - 40
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	60 - 80	60 - 80	50 - 60	50 - 60
Počet dnů zamračených	120 - 150	120 - 150	120 - 150	120 - 150
Počet dnů jasných	40 - 50	40 - 50	40 - 50	40 - 50
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	100 - 120	100 - 120	100 - 120	90 - 100
Srážkový úhrn ve vegetačním období [mm]	400 - 450	400 - 450	400 - 450	350 - 400
Srážkový úhrn v zimním období [mm]	250 - 300	250 - 300	200 - 250	200 - 250

Geomorfologické a hydrologické podmínky

Oblast Lesnického parku Masarykův les Křtiny je součástí Dražanské vrchoviny, spadající do provincie Česká vysočina, dělí se na tři podcelky: Adamovská vrchovina, Moravský kras a Konická vrchovina (obr. 16). Geomorfologické členění je shrnuto v tabulce 16. Adamovská vrchovina je tvořena systémem hrástí a prolomů s širokými plochými konkávními dny. Napříč hrástěmi se vyvinula skalnatá průlomová údolí. Údolí Svitavy je hluboké téměř 300 m, a díky údolnímu fenoménu, který se tu vytvořil spolu s pestrým geologickým podkladem a členitým reliéfem, je zde zvýšená celková biodiverzita.

Moravský kras má z velké části zarovnaný povrch, ten je rozčleněn ostrými 100 - 200 m hlubokými údolními zářezy. Z nekrasového okolí přitékají do krasu alochtonní toky, které se na jeho okraji propadají a krasové území protékají pod zemí do vyvěraček. Mezi významné tvary patří škrapová pole, hojně jeskyně různých velikostí a vzácně skalní věže a propasti. Reliéf má charakter členité vrchoviny s členitostí až 270 m.

Konická vrchovina má vyklenutý zarovnaný povrch charakterů členité pahorkatiny s výškovou členitostí 75 - 150 m. Z plošiny na všechny strany stékají vodní toky, které se do okrajů zpětnou erozí do plošin zařezávají.

Nejnižším bodem území je koryto Svitavy v Brně s výškou cca 200 m, maximální nadmořské výšky pak dosahuje vrchol Proklest s výškou 574 m. Území je odvodňováno převážně Svitavou a Ponávkou, spadající do povodí Dyje, úmoří Černého moře.

Tab. 16: Geomorfologické členění v území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

Systém	Hercynský
Provincie	Česká vysočina
Subprovincie	Česko-moravská soustava
Oblast	Brněnská oblast
Celek	Drahanská vrchovina
Podcelek	Adamovská vrchovina
Okrsek	Soběšická vrchovina
	Říčmanicko-kanický prolom
	Vyškvůvka
	Obřanská kotlina
	Bílovický hřbet
Podcelek	Moravský kras
Okrsek	Ochozské plošiny
	Rudická plošina
	Rozsocháč
Podcelek	Konická vrchovina
Okrsek	Hornoříčská vrchovina

Geologické podmínky

Na geologické stavbě území se účastní jako hlavní brněnský pluton, devon Moravského krasu a kulm Konické vrchoviny. Adamovská vrchovina je budována především brněnským masivem, tj. hlavně amfibolickými granodiority, místy i diority a diabasy. Moravský kras je tvořen převážně s čistých devonských vápenců, jen zcela podružně sem zasahuje granodiorit brněnského masivu nebo bazální devon v podobě nevápnitých slepenců a jílovců. Významné jsou staré pokryvy v okolí obcí Rudice a Olomučany. Jde o výplně hlubokých krasových depresí pozůstávajících ze zvětralin jurského a křídového stáří (jíly, písky, valouny). Do jižní části zasahují spraše, které severněji přecházejí do sprašových hlín. Významná jsou vápencová suťová pole. Naprostou většinu území Konické vrchoviny na území Lesnického parku Masarykův les Křtiny představují jednotvárná souvrství mořského spodního karbonu – kulmu: jílovité břidlice, droby, zčásti slepence. Jako překryvné útvary se vyskytují jurské vrstvy, ojediněle křída – pískovec a jílovec, slínovce. Z pokryvů mají význam především sprašové hlíny a svahoviny.

Obr. 16: Geomorfologické a hydrologické poměry na území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

Pedologické podmínky

V SZ části se vyvinuly téměř souvislé plochy kambizemí s převahou kambizemě typické mezotrofní, na J až JZ se nachází pestřejší směs půdních typů s vyšším podílem kambizemě typické oligotrofní a mezotrofní a luvizemě typické na sprašových překryvech. Ve střední části území, spadající do Moravského krasu, jsou vysoce zastoupeny rendziny na vápencích, většinou kambické s odvápněnou jemnozemi, případně suťové a litické. V místech kde povrch vápenců není zakryt pokryvem, se nachází ve fragmentech typické reliktní krasové půdy – terra fusca a terra rossa. Místně jsou přimíšeny luvizem a kambizem mezotrofní. Na rudických vrstvách se nachází větší plocha kambizemě typické oligotrofní až kambizemě podzolované. Pro Konickou vrchovinu je charakteristická kambizem mezotrofní a na SV je největší zastoupení podmáčených stanovišť s kambizemí presudoglejovou až mezotrofní oglejenou. Na skalnatých stanovištích se vyskytují různé subtypy litozemí a rankerů. K méně zastoupeným půdním typům patří gleje a fluvizemě v okolí vodních toků.

Půdy na extrémních stanovištích zastupují ojediněle syrozem (litozem s hloubkou půdy do 10 cm, regozem nad 10 cm) a především ranker. Syrozem je iniciální půda s vysokým obsahem skeletu, se slabě vyvinutým humusovým horizontem, úrodnost půdy je velmi nízká. Na obdobných stanovištích jako syrozem se vyskytuje ranker. Půda je většinou příznivě vlhká, s vyšším stupněm úrodnosti. Půdy na exponovaných stanovištích patří často k subtypům na přechodu mezi rankerem a kambizemí. Je to především ranker kambický, kambizem rankerová a jiné, časté jsou i skeletovité formy kambizemě. Půdy na kyselých stanovištích jsou normální půdy na horninách poněkud slaběji zásobených živinami. Představují oligotrofní varianty půdních typů. Jsou středně úrodné. Kambizem oligotrofní je nejběžnější na kyselých půdotvorných substrátech, kambizem mezotrofní na neutrálních půdotvorných substrátech. Půdy na živných stanovištích jsou normální půdy na horninách relativně dobře zásobených živinami. Jsou značně úrodné. Půdy střídavě vlhké jsou časté na plochých bázích svahů a plošinách. Pseudogleje je typickým zástupcem těchto půd. Časté jsou i přechodné subtypy mezi pseudoglejem a kambizemí. Půdy lužní jsou vázány na údolní nivy větších potoků a řek reprezentované fluvizemí. Půdy s trvale zvýšenou hladinou podzemní vody tvoří přechod ke glejům – fluvizem glejová. Glej se vyskytuje v plochých terénních depresích, plochých úžlabinách a na bázích svahů, časté jsou přechody ke kambizemi.

Využití území a krajinný pokryv

Lesnický park Masarykův les Křtiny vytváří souvislý komplex lesních pozemků, prolnutých městskou zástavbou a zemědělským územím (obr. 17).

Lesy

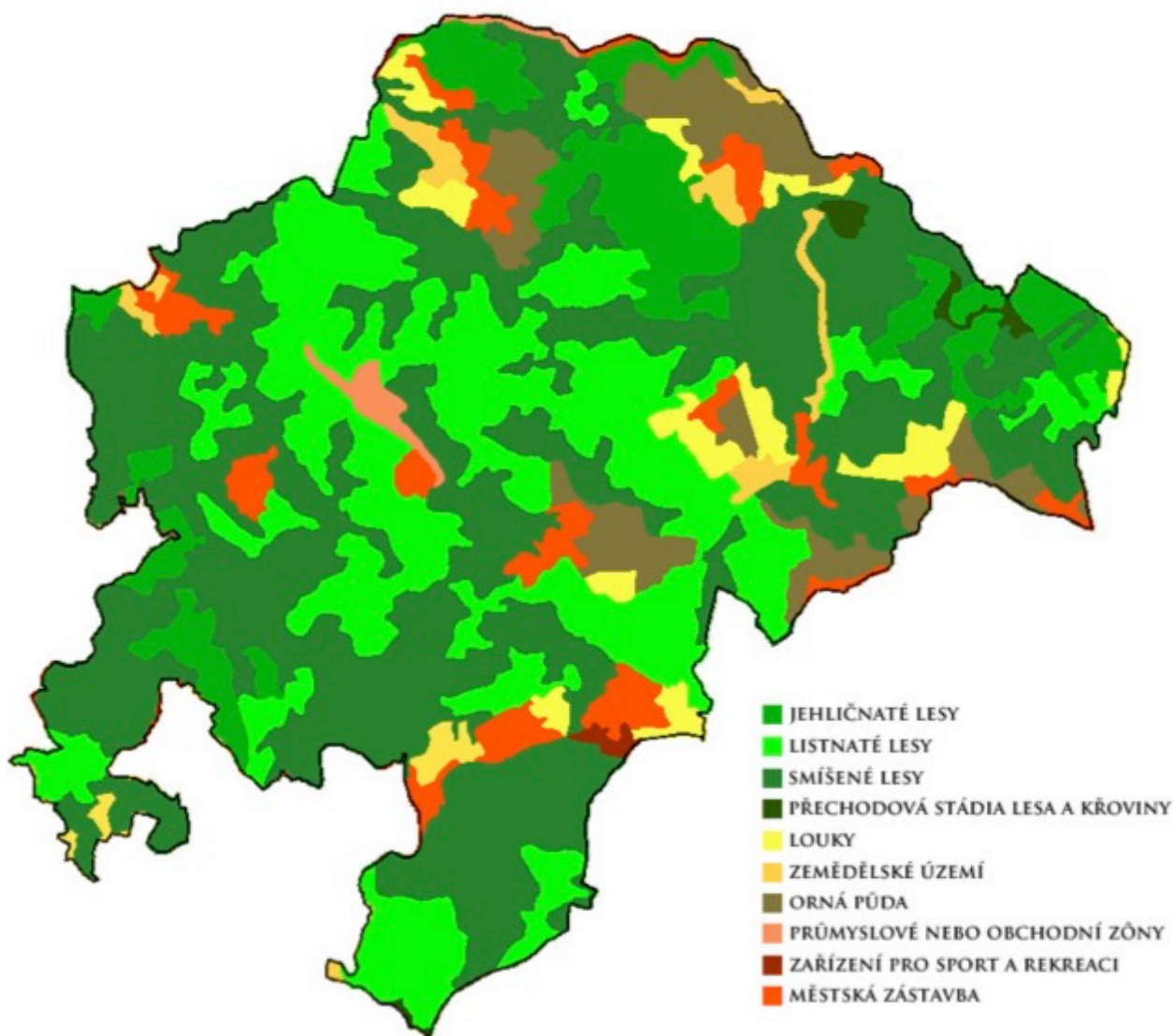
Lesy se nacházejí v nadmořské výšce od 210 do 575 m a vyznačují se značnou pestrostí přírodních podmínek. Na tomto relativně malém území, kde převládají smíšené porosty, je zmapováno 116 lesních typů v 5 lesních vegetačních stupních. Limitující je průměrná roční teplota 7,5 °C a průměrné roční srážky, dosahující pouze 610 mm.

Přírodní lesní oblast

Lesnický park Masarykův les Křtiny náleží do přírodní lesní oblasti 30 – Dražanská vrchovina, s podoblastmi: Adamovská vrchovina, Konická vrchovina a Moravský kras.

Lesní vegetační stupně

Lesnický park Masarykův les Křtiny se nachází v 1. - 5. lesním vegetačním stupni. Společenstva 1. dubového LVS se vyskytují pouze fragmentárně převážně na J části území a zaujímají stanoviště na teplých jižních vysychavých svazích do nadmořské výšky 400 m, na teplém vápencovém podloží i výše. 2. bukodubový LVS má souvislé zastoupení v J a střední části území do cca 400 m n.m. Výrazně převládají společenstva 3. dubobukového LVS zastupující více jak 50 % celého území, který se vyskytuje v polohách cca 300 - 500 m n. m., na plošinách 400 - 450 m n. m. v severní polovině území. Na plošinách a přilehlých severních svazích ve výšce nad 500 m n. m. a na podmáčených stanovištích dominuje 4. bukový LVS. Ojediněle se vyskytuje 5. jedlobukový LVS v SV části Lesnického parku Masarykův les Křtiny.

Obr. 17: Krajinný pokryv v Lesnickém parku Masarykův les Křtiny

Soubory lesních typů

Na území parku byly vytyčeny tyto nejrozšířenější SLT:

- 3S - *Svěží dubová bučina*
- 4S - *Svěží bučina*
- 3B - *Bohatá dubová bučina*

Zastoupení dřevin

Hlavními dřevinami jsou smrk, borovice, modřín. Nejzastoupenějšími listnáči jsou buk a dub, následovaný habrem. Do lesních porostů se postupně vrací i jedle, která projevuje známky regenerace. Mimořádné růstové vlastnosti má modřín, který spolu s bukem tvoří

nejproduktivněji smíšené porosty. Poměr dřevin listnatých (46 %) a jehličnatých (54 %) je téměř vyrovnaný.

Vlastnictví lesů

Lesní pozemky jsou ve výhradním vlastnictví Mendelovy univerzity v Brně, spravovány Školním lesním podnikem (dále také jako „ŠLP“) Masarykův les Křtiny, jenž je organizační součástí Mendelovy univerzity v Brně a je jejím účelovým zařízením Lesnické a dřevařské fakulty. ŠLP vytváří podmínky pro pedagogické a vědecké činnosti studentů a pedagogů a slouží široké veřejnosti, kdy zabezpečuje rekreační a ostatní funkce lesa.

Zemědělství

Půda využívána pro zemědělské účely má v Lesnickém parku Masarykův les Křtiny jen okrajové zastoupení. V menší míře je v území orná půda, následovaná trvalými travními porosty.

Rekreace a turistika

Lesní porosty na území lesního parku mají význam zdravotně rekreační zejména pro obyvatele Brna, Blanska a Adamova. Na rekreační a estetické vlastnosti lesa bylo myšleno již v počátcích obhospodařování území, kdy v různých částech území byly vytvořeny okrasné lesní palouky a zákoutí, vyhlídková místa s průhledy do krajiny a byly vybudovány studánky. Na lesních paloucích, podél cest a v porostech byly vysázeny exotické dřeviny. Převážná část lesů s hlavní produkční funkcí je využívána turisticky, ke sběru plodin a sportovním aktivitám. Lesní odvozní cesty většinou slouží jako cyklotrasy. Lesy s podporovanou rekreační funkcí se nacházejí v bezprostřední blízkosti rekreačních objektů, koupališť, kempů a tábořišť, či jsou v nich situovány běžecké (lyžařské) tratě, vyhrazené cesty pro jezdeckví a další sportovní aktivity. K rekreaci a poučení byly vybudovány naučné stezky (naučná stezka Josefovské údolí a Jedovnicko). Naučné stezky vyžadují soustavnou péči, především pravidelnou údržbu chodníků a cest, výměnu poškozených tabulí, údržbu značení, uvolňování tras od padlých stromů apod. V rámci rozvoje zdravotně rekreační funkce lesa bylo vybrané zájmové území rozděleno do tří organicky propojených částí se specifickou tematikou. Část A využívá a zdůrazňuje stávající terén a vegetaci pro seznámení návštěvníka s domácími taxony rostlin v trase s porosty dřevin původní skladby. Část B je těžištěm vzdělávacího programu, hlavním posláním části C je vnesení sportovních aktivit. Celek je vázán na situování lesních komunikací a vybudovaná sportovní zařízení.

Ochrana přírody a krajiny

Na území Lesnického parku Masarykův les Křtiny se nachází část velkoplošně zvláště chráněného území ochrany přírody a krajiny: Chráněná krajinná oblast Moravský kras. Do území Lesnického parku Masarykův les Křtiny zasahuje svou střední a jižní částí a celkem se rozprostírá na 4 100 ha z toho bezmála 2 000 lesa což je 28,8 % z celkové plochy pozemků určených k plnění funkcí lesa. Do této oblasti spadají maloplošná chráněná území ochrany přírody a krajiny, jejichž výčet je v tabulce č. 17 a rozložení na obrázku č. 18. Na území Lesnického parku Masarykův les Křtiny se nacházejí území zapsaná do Soustavy Natura 2000 a

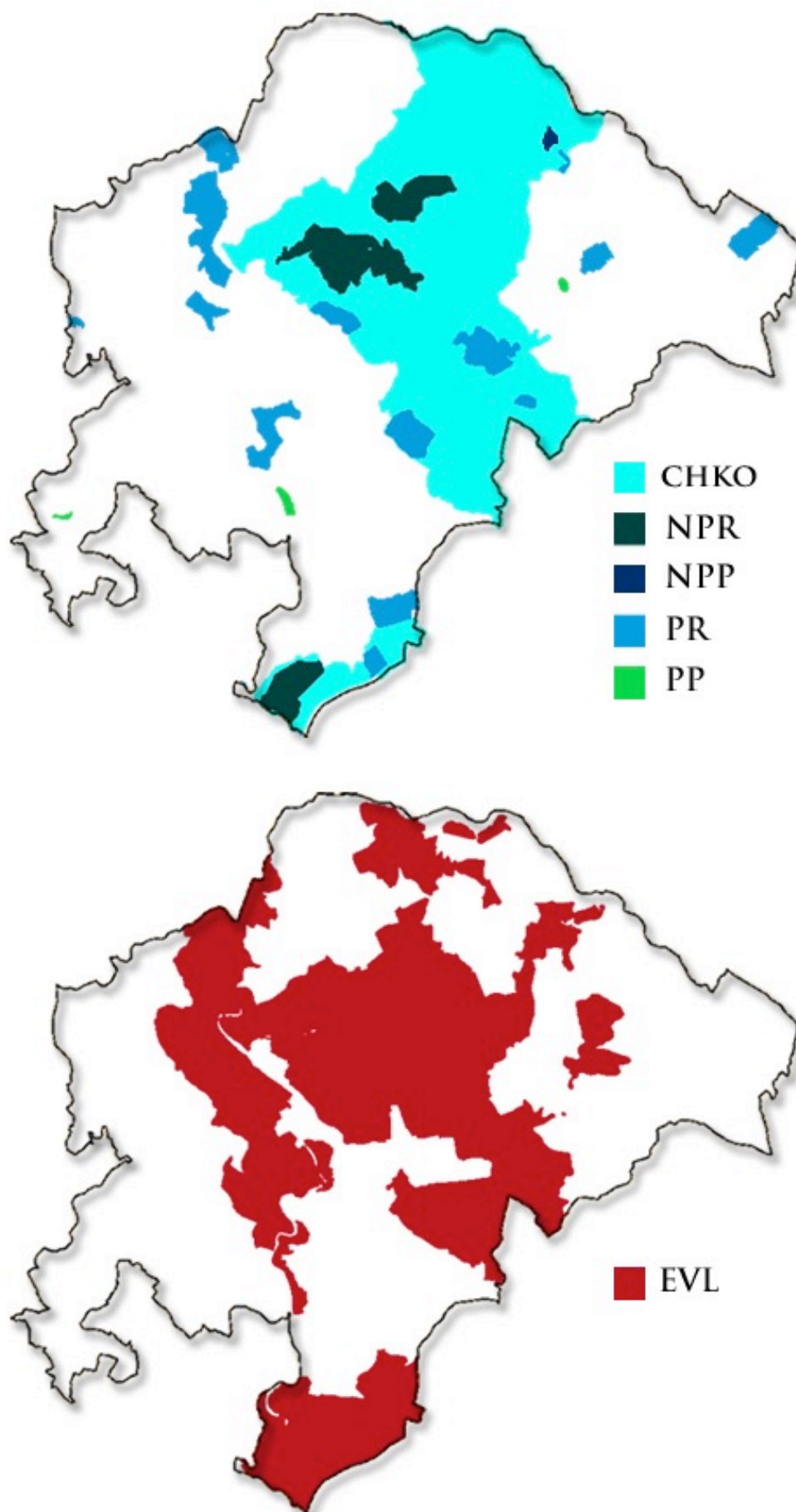
jsou zde zastoupena v podobě evropsky významných lokalit (tab. 18): Moravský kras, Údolí Svitavy, Luční údolí, Rakovecké údolí. Ptačí oblasti se v území parku nevyskytují.

Tab. 17: VPZCHÚ a MPZCHÚ na území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

VPZCHÚ		Výměra [ha]
CHKO	Moravský kras	4 100
MPZCHÚ		
NPR	Býčí skála	181,58
	Habrůvecká bučina	88,56
	Hádecká planinka	83,16
NPP	Rudické propadání	4,40
PR	Jelení skok	108,40
	Coufava	23,24
	Babí doly	0,16
	Malužín	53,33
	U Nového hradu	43,34
	U Výpustku	63,34
	Rakovec	37,32
	Bayerova	17,13
	Dřínová	28,76
	Čihadlo	55,50
	Březinka	6,62
	Zadní Hády	43,34
	U Brněnky	15,00
	Mokřad pod Tipečkem	2,09
PP	Soběšické rybníčky	1,09
	Křtinský lom	2,96
	Kněžnice	7,23

Tab. 18: Soustava Natura 2000 v území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

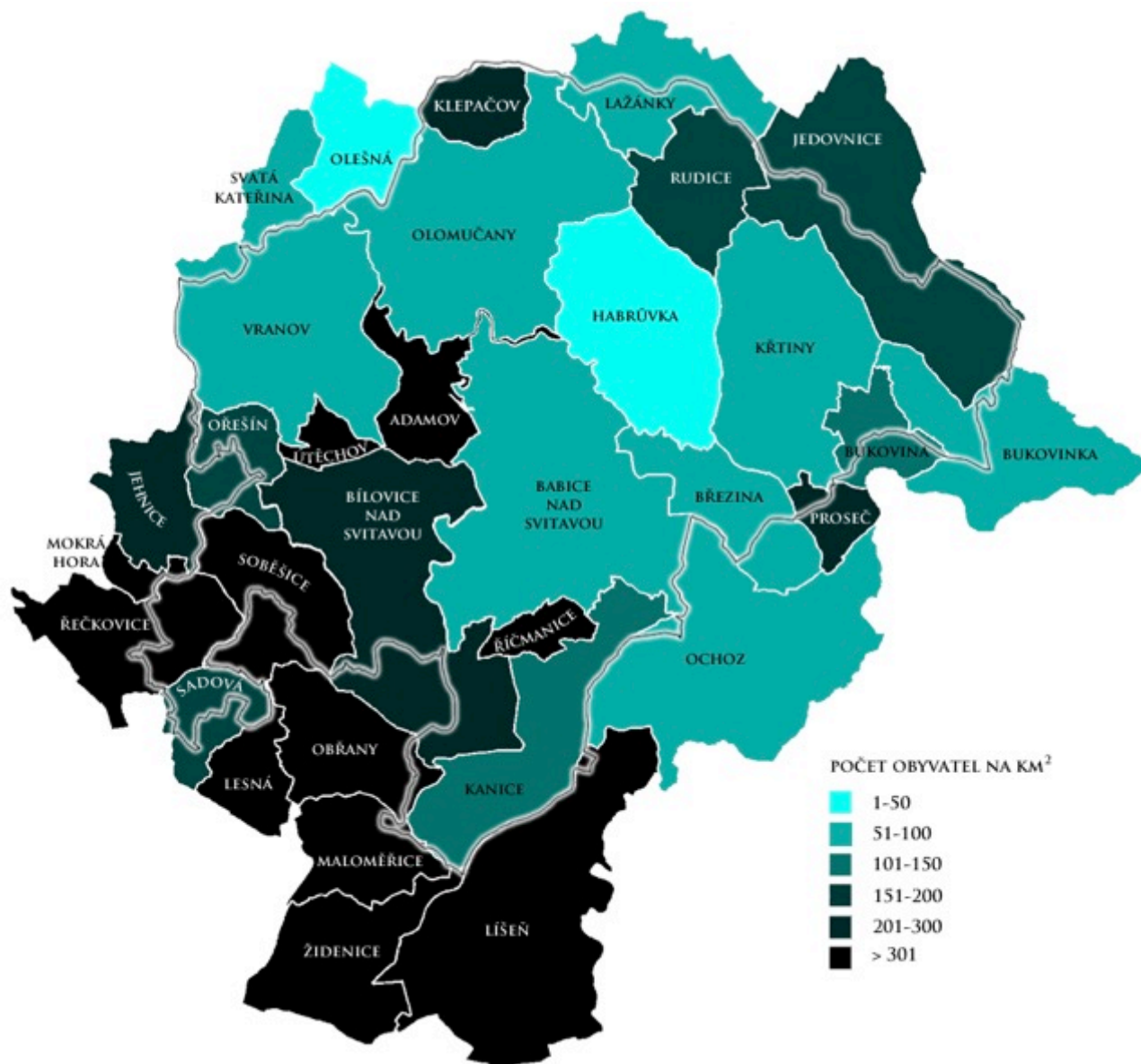
Soustava Natura 2000		Výměra [ha]
EVL	Moravský kras	6 485,37
	Údolí Svitavy	1 204,59
	Luční údolí	125,97

Obr. 18: Chráněné a mezinárodně významné části přírody v území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

Obyvatelstvo

Na území Lesnického parku Masarykův les Křtiny a jeho přilehlých částí trvale žije 111 767 obyvatel, jednotlivé počty obyvatel v obcích jsou uvedeny v tabulce č. 19. Jedná se tak o nejvíce zatíženou oblast ML ČR. Několikanásobně vyšší počet lidí oproti ostatním oblastem je způsoben především těsnou blízkostí města Brna a zasahující území Lesnického parku Masarykův les Křtiny do jeho městských částí. Na své severní hranici park sousedí LP s dalším městem (Blansko). Hustota zalidnění v Lesnickém parku Masarykův les Křtiny je na obr. 19.

Obr. 19: Hustota zalidnění v obcích na území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

Tab. 19: Počty obyvatel v obcích na území Lesnického parku Masarykův les Křtiny

Obec	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km²
Adamov	4 593	1 215
Babice nad Svitavou	1 152	66
Bílovice nad Svitavou	3 607	245
Březina u Křtin	380	75
Bukovina	389	142
Bukovinka	561	66
Habrůvka	411	41
Jedovnice	2 745	193
Jehnice	1102	271
Kanice	927	113
Klepačov	566	239
Křtiny	823	74
Lesná (Brno)	16152	6 260
Líšeň (Brno)	26 781	1 705
Lažánky u Banská	428	70
Olešná u Blanska	149	39
Maloměřice (Brno)	3042	746
Mokrá Hora (Brno)	901	1 024
Obřany (Brno)	2579	488
Olomučany	1 017	67
Ochoz u Brna	1 344	92
Ořešín (Brno)	577	189
Proseč u Březiny	432	248
Rudice u Blanska	969	195
Řečkovice (Brno)	14 585	2 183
Řícmanice	778	519
Sadové (Brno)	451	160
Soběšice (Brno)	2 265	374
Svatá Kateřina	190	85
Útěchova u Brna	760	644
Vranov u Brna	739	60
Židenice	20 372	3 158
	111 767	

BIOSFÉRICKÁ REZERVACE DOLNÍ MORAVA

Biosférická rezervace Dolní Morava se nachází v jejížnějším cípu Moravy na hranicích se Slovenskem a Rakouskem. Areál Biosférické rezervace Dolní Morava má 34 900 ha a vznikl rozšířením Biosférické rezervace Pálava o Lednicko-valtický areál a Podluží s lužními lesy v oblasti mezi Břeclaví, Mikulčicemi a soutokem řek Moravy a Dyje. Území Biosférické rezervace Dolní Morava zasahuje do 31 katastrálních území (tab. 20 a obr. 20).

Obr. 20: Obce zasahující do území Biosférické rezervace Dolní Morava

Tab. 20: Výměra obcí nebo jejich částí zasahující do území Biosférické rezervace Dolní Morava

Název obce	Rozloha obce	
	[ha]	[%]
Bavory	280	0,80
Břeclav	1 330	3,81
Bulhary	1 516	4,34
Charvátská Nová Ves	1 220	3,50
Dolní Věstonice	230	0,66
Hlohovec	896	2,57
Hodonín	170	0,49
Horní Věstonice	270	0,77
Kostice	540	1,55
Klentnice	767	2,20
Ladná	260	0,74
Lanžhot	4 400	12,61
Lednice	2 579	7,39
Mikulčice	690	1,98
Mikulov na Moravě	3 870	11,09
Milovice u Mikulova	400	1,15
Moravská Nová Ves	860	2,46
Nejdek u Lednice	548	1,57
Nové Mlýny	220	0,63
Pavlov u Dolních Věstonic	640	1,83
Perná	660	1,89
Podivín	830	2,38
Poštorná	1 502	4,30
Přítluky	820	2,35
Rakvice	630	1,81
Sedlec u Mikulova	2 087	5,98
Tvrdonice	940	2,69
Týnec na Moravě	710	2,03
Úvaly u Valtic	967	2,77
Valtice	3 818	10,94
Zaječí	250	0,72
	34 900	100

Klimatické podmínky

Území Biosférické rezervace Dolní Morava se nachází v klimatickém regionu T4 (tab. 21). Území je členité a představuje plochy extrémně teplé a vysušné, ale i menší inverzní kotliny, na Pálavě se uplatňuje vrcholový fenomén. Klima však zůstává výrazně xerothermní, přestože západní část oblasti, která je vlhčí, je ovlivněna blízkostí návětrného svahu Karpat. Klima niv je charakteristické slabými přízemními teplotními inverzemi, celkově se podnebí blíží podnebí podunajských nížin. Průměrná roční teplota se v území pohybuje mezi 9 – 9,5 °C. Průměrné roční srážky se pohybují mezi 495 – 585 mm.

Tab. 21: Charakteristiky klimatické oblasti v Biosférické rezervaci Dolní Morava

Charakteristika	T4
Průměrná teplota v lednu [°C]	-2 - -3
Průměrná teplota v červenci [°C]	19 - 20
Průměrná teplota v dubnu [°C]	9 - 10
Průměrná teplota v říjnu [°C]	9 - 10
Počet dnů s průměrnou teplotou 10°C a více	170 - 180
Počet letních dnů	60 - 70
Počet mrazových dnů	100 - 110
Počet ledových dnů	30 - 40
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	40 - 50
Počet dnů zamračených	110 - 120
Počet dnů jasných	40 - 60
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	80 - 90
Srážkový úhrn ve vegetačním období [mm]	300 - 350
Srážkový úhrn v zimním období [mm]	200 - 300

Geomorfologické a hydrologické podmínky

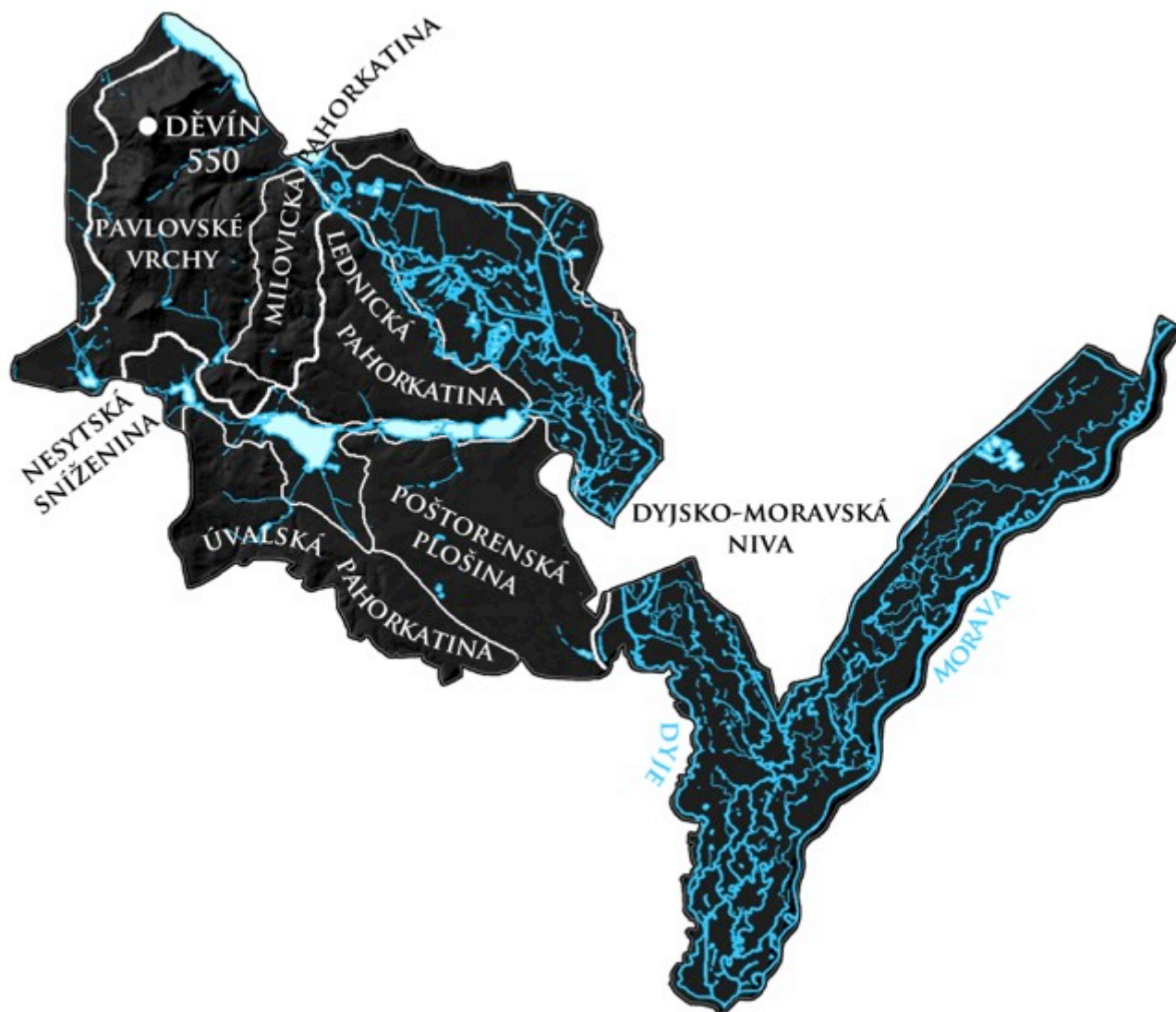
Území Biosférické rezervace Dolní Morava se rozkládá z převážné většiny v provincii Západopanonská pánev, na západě pak v menší míře v provincii Západní Karpaty náležející do Alpsko-himalájského systému (obr. 21). Podrobné geomorfologické členění je v tabulce 22.

Tab. 22: Geomorfologické členění v území Biosférické rezervace Dolní Morava

Systém	Alpsko-himalájský
Provincie	Západní Karpaty
Subprovincie	Vnější Západní Karpaty
Oblast	Jihomoravské Karpaty
Celek	Mikulovská vrchovina
Podcelek	Pavlovské vrchy, Milovická pahorkatina
Provincie	Západopanonská pánev
Subprovincie	Vídeňská pánev
Oblast	Jihomoravská pánev
Celek	Dolnomoravský úval
Podcelek	Valtická pahorkatina
Okrsek	Nesytská sníženina
	Lednická pahorkatina
	Úvalská pahorkatina
	Poštorenská plošina
Podcelek	Dyjsko-moravská niva

V místě se vyskytují říční nivy Moravy a jejich přítoků. Dle výškové členitosti má niva charakter roviny s nejnižším bodem na soutoku Moravy a Dyje 148 m n. m. Oblast jižně od Dyje je tvořena členitou pahorkatinou s nejvyšším bodem Děvín (550 m n. m.) v Pavlovských vrších. Ve střední

části území se nachází plochá nížinná pahorkatina. Nejvýznamnějšími toky v území jsou řeky Morava a Dyje a jejich přítoky. Ve východní části je území odvodňováno řekou Moravou a na J a JZ pak řekou Dyjí. Oblast Dyje je tvořena členitou pahorkatinou.

Obr. 21: Geomorfologické a hydrologické poměry na území Biosférické rezervace Dolní Morava

Geologické podmínky

Říční nivy Moravy a jejich přítoků mají jako podklad převážně písky a štěrkopísky, povrch však tvoří 2 - 5 m mocné nivní hlíny, z nichž se zejména v jižní části noří na řadě míst tzv. hrůdy, částečně pohřbené přesypy vátých písků. Oblast J až JZ od Dyje je tvořena vápnitými třetihorními sedimenty a vysokým bradlem jurských vápenců. Z flyšového pásma charakterizovaného střídáním pískovců s jílovci a významným uplatněním slínů vystupují mohutné kry jurských vápenců budující Pavlovské vrchy. Jinak zde dominují nezpevněné sedimenty mořského neogénu – vápnité jíly, písky, slíny a štěrky až kyselé štěrkopísky. V okolí řeky Moravy se vytvořily terasovité štěrkopísky na nichž spočívají kyselé váté písky, jsou zde vyvinuty nivy, rašeliniště a slatiny, z části vápnité.

Pedologické podmínky

V údolní nivě Moravy a jejích přítoků převažují fluvizemě. Na hlinitých náplavech jsou to fluvizemě kambické až typické, na vlhčích stanovištích s příměsí jílu jsou to fluvizemě pseudoglejové až glejové, na hrůdech převažují fluvizemě arenické a na štěrkových terasách Dyje až fluvizemě psefitické. V půdních depresích a mrtvých ramenech jsou gleje typické – mullové, zbahněné a humózní, místy až rašelinové v přechodu do organozemě saprické. Na písčích se nachází kambizemě, místy s přechody do černozemí, hnědozemí až pararendzin či regozemí. Na vápencích Pálavy jsou vyvinuty rendziny typické až kambické, na extrémnějších stanovištích až suťové a litické, případně litozem typická karbonátová. Na sprašových překryvech se nachází luvizemě typické až hnědozemě typické a luvické, ve sníženinách se objevují černozemě arenické a luvické na přechodu do hnědozemí a pararendzin.

Využití území a krajinný pokryv

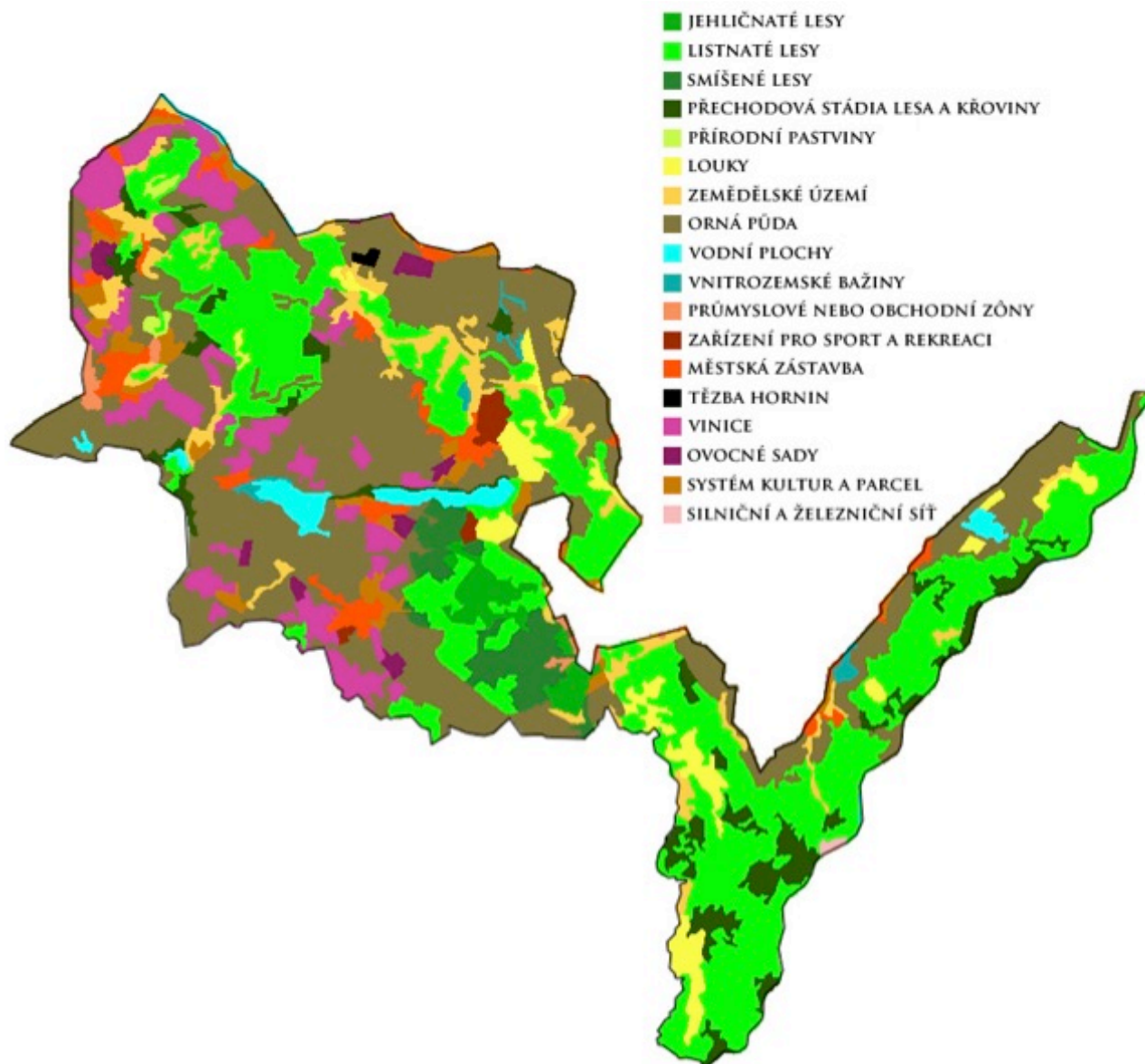
Oblast Biosférické rezervace Dolní Morava je krajina intenzivně zemědělsky obhospodařována. Lesní oblasti převládají v J a JZ části, kde se vyskytují lužní lesy. Území Biosférické rezervace Dolní Morava je ze všech oblastí ML ČR nejvíce fragmentovanou a s nejširším využitím krajinného pokryvu (obr. 22).

Lesy

Lesy z celkové plochy Biosférické rezervace Dolní Morava tvoří 39 %, což je celkem 13 611 ha. Velká část lesních ploch leží v nivách, s výskytem komplexů tvrdých luhů a lužních luk. Území o rozloze 8 000 ha se stává největším komplexem lužních ekosystémů ve střední Evropě. Území je biologicky velmi cennou krajinnou oblastí. Další části lesních oblastí o rozloze 2 399 ha nalezneme v CHKO Pálava, lesy jsou tu téměř na celé ploše listnaté s výrazným zastoupením dubů a tvoří 32 % celkové rozlohy CHKO. Velký komplex lesů, převážně s borovicí lesní a dubem cerem se nachází na písčích mezi Břeclaví a Valticemi.

Lužní lesy

Lužní ekosystémy s lužními lesy a nivními loukami se nacházejí v říčních nivách mezi řekami Dyje a Morava v jižní části Biosférické rezervace Dolní Morava na ploše cca 8 000 hektarů. Jsou biologicky nejcenějším územím lužních krajinných komplexů v ČR a ve střední Evropě. Jedinečnost ekosystémů lužních lesů je dána prolínáním lesních, lučních, vodních, mokřadních a stepních biotopů, které vytváří podmínky pro populace mnoha druhů živočichů, hub a rostlin. Lužní lesy jsou již po tisíce let ovlivňovány lidskou činností, přesto se zde zachovalo množství vzácných a jedinečných druhů rostlin i živočichů. Zachování a ochrana biologické rozmanitosti je ošetřeno účelovým lesním hospodařením, respektujícím zásady udržitelného využívání přírodních zdrojů a ochranu všech hodnot lužní krajiny.

Obr. 22: Krajinný pokryv v Biosférické rezervaci Dolní Morava

Přírodní lesní oblast

Biosférická rezervace Dolní Morava spadá do přírodní lesní oblasti 35 – Jihomoravské úvaly s podoblastmi – Pavlovské vrchy, Milovická pahorkatina, Dyjsko-moravská pahorkatina a Valtická pahorkatina.

Lesní vegetační stupně

Oblast je charakteristická převažujícím 1. dubovým LVS dosahující až 90% zastoupení a 2. bukodubový lesní vegetační stupeň s 10% zastoupením. Převažují zde zonální stanoviště, z nichž je nejčastěji zastoupena řada živná, s nejvíce zastoupenou kategorií S – středně bohatá. Následuje řada obohacená vodou, s nejvíce zastoupenou kategorií lužní L (v lužních oblastech). Řada obohacená humusem se vyskytuje v zastoupení kategorie hlinité D. Řada kyselá je

zastoupena kategorií chudou M. Řada podmáčená je zastoupená kategorií středně bohatou G v lužních oblastech. Řada oglejená je zastoupena kategorií středně bohatou O a kyselou T.

Soubory lesních typů

Nejrozšířenějšími soubory lesních typů na území Biosférické rezervace Dolní Morava jsou:

- *1L jilmový luh*
- *1G vrbová olšina*
- *1D obohacená habrová doubrava*
- *1S (habrová) doubrava na písčích*

Zastoupení dřevin

V území převládají dřeviny listnaté, zaujímající 77 % porostní plochy, s převahou dubu letního, významné zastoupení má také jasan úzkolistý, topoly, vrby a olše. V menším zastoupení se na území vyskytuje javor, habr a lípa. Mezi největší zastoupení jehličnanů má borovice, ostatní dřeviny zaujímají jen malé procento plochy.

Vlastnictví lesů

Největším vlastníkem lesů v Biosférické rezervaci Dolní Morava je stát, spravující lesy prostřednictvím Lesů České republiky, s.p. na 95 % jejich celkové výměry, dalšími vlastníky jsou obce na 3 % výměry, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR na 1 % a soukromé osoby na 1 % plochy.

Zemědělství

Území Biosférické rezervace Dolní Morava je charakterizováno jako zemědělská oblast. Orná půda zabírá celkem 37 % celkové rozlohy území, to je 12 913 ha. Díky přírodním předpokladům je v oblasti dlouhodobá tradice specializovaných oborů zemědělské výroby s vazbou na specifické regionální rysy, což jsou především vinařství a ovocnářství. Vinice zabírají 6 % celkové výměry, tj. 2 094 ha a ovocné sady a zahrady 3 %, 1 047 ha. Celkově je tedy k zemědělským účelům využívána oblast o rozloze 16 054 ha (46 %). Zbývajících 12 % (4 188 ha) rozlohy tvoří travní porosty (9 %), rybníky a vodní plochy (3 %).

Rekreace a turistika

Biosférická rezervace Dolní Morava je výjimečná oblast pomyslně složená ze tří hlavních částí: CHKO Pálava, Lednicko-valtický areál (dále také jako „LVA“) a komplex lužních lesů, nazývaný také jako Soutok. Všechny tyto části jsou pro návštěvníky velice atraktivní, což potvrzuje vysoká návštěvnost. Celou krajinu dotvářejí specifická kultura a regionální tradice. Kulturní vliv v oblasti Biosférické rezervace Dolní Morava, především v oblasti LVA, se začal projevovat od neolitu, vzhledem k dobrým klimatickým a půdním podmínkám, vhodných pro zemědělství. Zemědělská činnost, charakteristická svou tradicí v sadařství, zahrádkářství,

rybářství, ale především vinohradnictví a vinařství, s počátky v 16. století, sahajícími však až do dob Velkomoravské říše, je patrná i dnes. Oblast je charakteristická členitou mozaikou rybníků, lesů, zemědělských ploch, alejí, parků s bohatou vegetací, doplněná četnými historicko-kulturními stavbami a tvoří jedinečné přírodní a kulturní hodnoty území. Soulad a vyváženost přírodní a zemědělské krajiny, charakteristických vinic a luk, s rybníkářstvím a architektonickými uměleckými hodnotami v krajině vytvořily ojedinělý krajinný ráz. LVA má na území soubor zámků, chrámů, parků a dalších staveb zakomponovaných do krajinné kompozice důmyslnou sítí koncipovaných pohledů, průhledů a krajinných kompozičních os. Upravená krajina, organizovaná systémem cest lemovaných alejemi vedoucích do dvorů a obcí a průseků v lese, je protkána velkým množstvím turistických a cyklistických tras. Atraktivitu území LVA zvýrazňuje skutečnost, že celý krajinný komponovaný celek je zapsán jako národní kulturní památka a je na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Ochrana přírody a krajiny

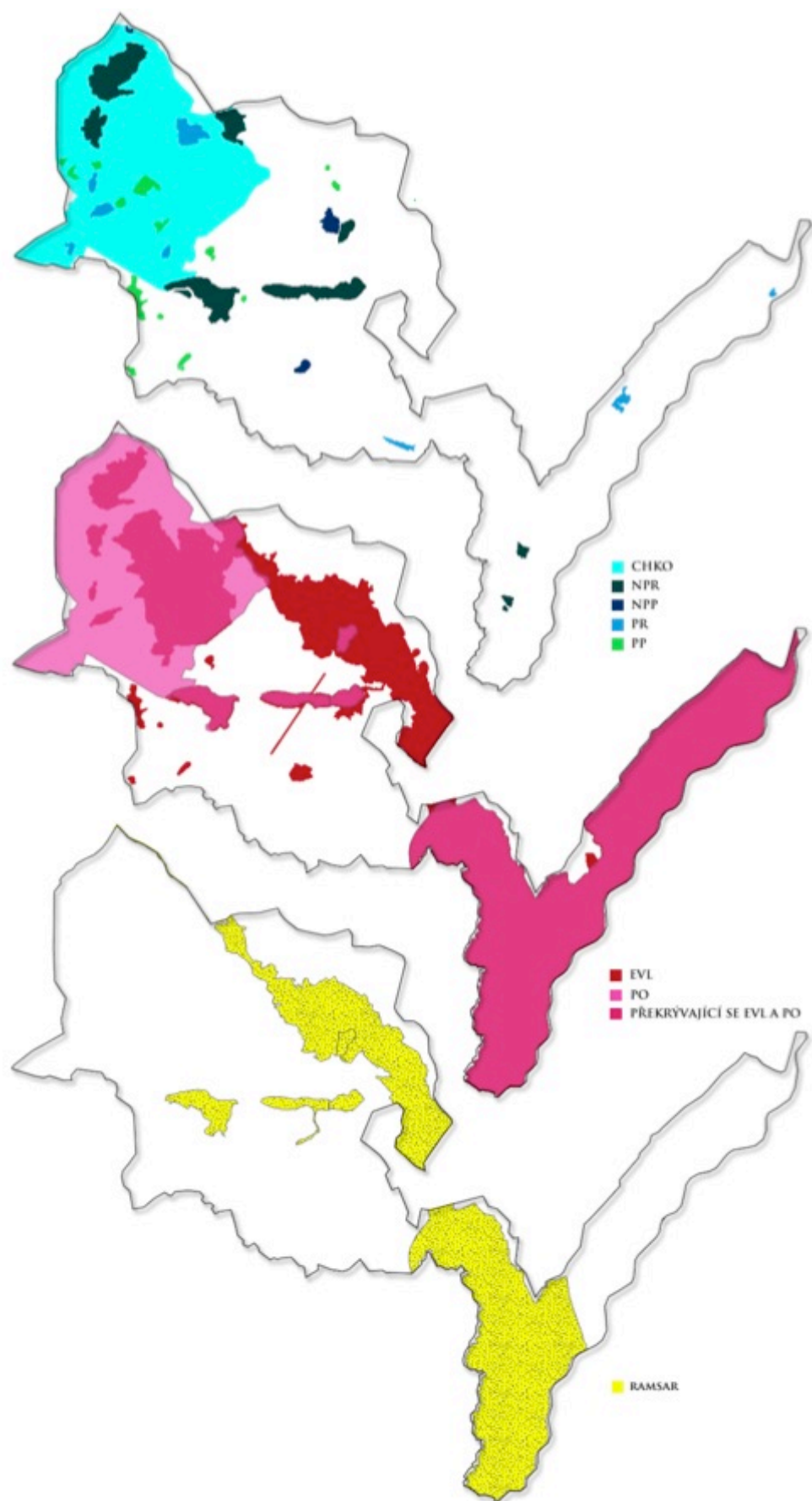
V Biosférické rezervaci Dolní Morava je z oblastí ML ČR největší počet MPZCHÚ. Tento nepoměr je způsoben jednak větší rozlohou oproti ostatním územím ML ČR, ale i přírodní pestrostí území. Nalezneme zde 32 MPZCHÚ (tab. 24. a obr. 23) a jedno VPZCHÚ - CHKO Pálava. Další územní ochrana je vymezena soustavou chráněných území Natura 2000, skládající se z evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, jejichž výčet je v tabulce 24 spolu s oblastí zahrnutou do Ramsarské úmluvy (obr. 23).

Tab. 23 Mezinárodně významné části přírody v území Biosférické rezervace Dolní Morava

Soustava Natura 2000		Výměra [ha]
EVL	Bezručova alej	5,07
	Klentnice - kostel svatého Jiří	0,02
	Lednice - zámek	0,95
	Milovický les	2 443
	Niva Dyje	3 249
	Paví kopec	2,58
	Rendezvous	61,50
	Rybniční zámček	0,02
	Skalky u Sedlece	58,80
	Slanisko u Nesytu	9,77
	Soutok - Podluží	9 714
	Stolová hora	77,12
	Studánkový vrch	12,30
	Svatý kopeček u Mikulova	46,89
	Turolď	17,47
	Úvalský rybník	12,61
	Děvín	406,32
PO	Lednické rybníky	685,10
	Soutok - Tvrdonicko	9 576
	Pálava	8 539
RAMSAR		
	Lednické rybníky	665
	Mokřad dolního Podyjí	8 380

Tab. 24 VPZCHÚ a MPZCHÚ na území Biosférické rezervace Dolní Morava

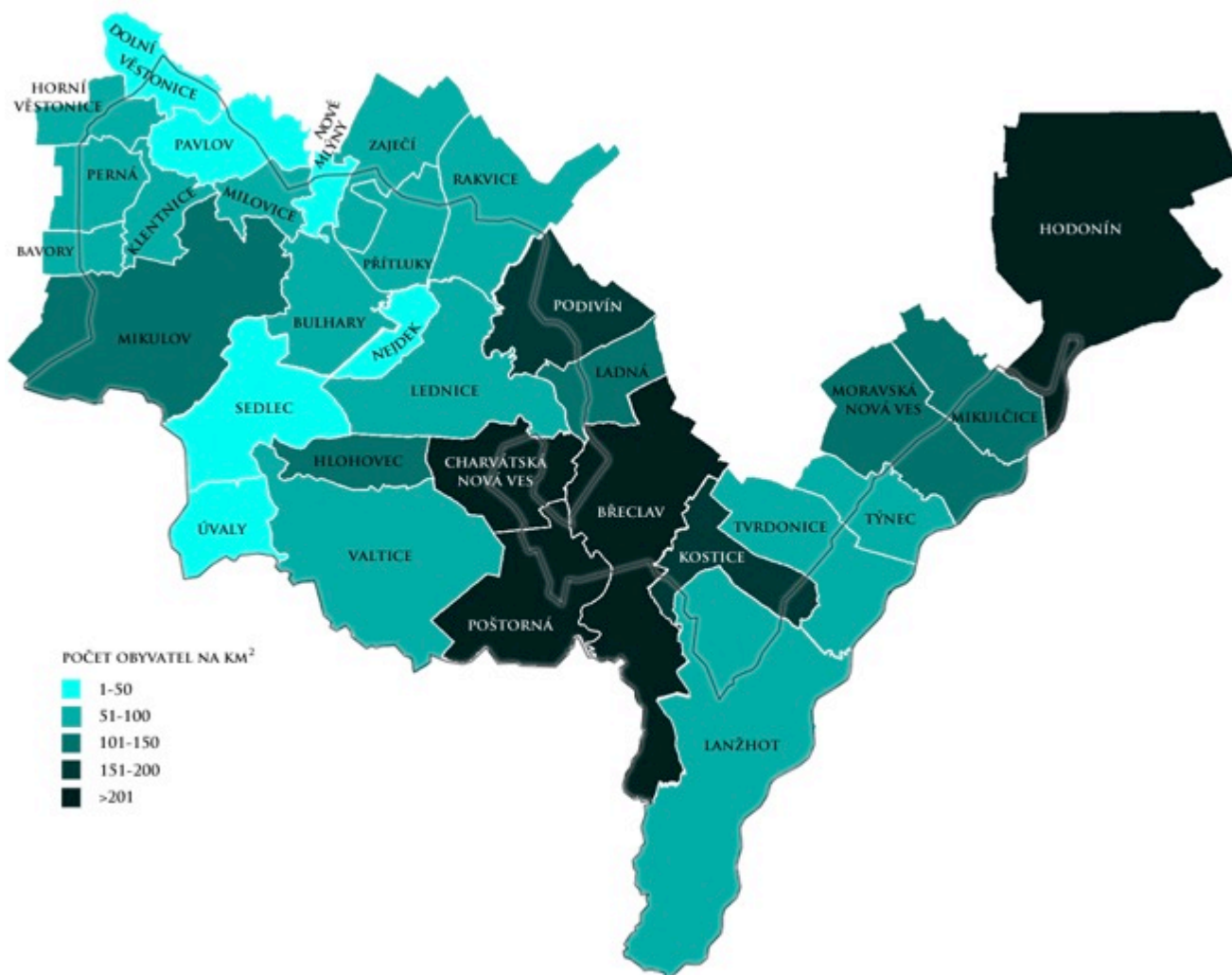
VPZCHÚ		Výměra [ha]
CHKO	Pálava	8 300
MPZCHÚ		
NPR	Cahnov - Soutok	13,46
	Děvín-Kotel-Soutěska	159,62
	Křivé jezero	104,21
	Lednické rybníky	552,53
	Ranšpurk	19,20
	Tabulová	108,38
	Slanisko u Nesytu	16,67
	Kalendář věků	0,45
NPP	Pastvisko u Lednice	30,50
	Rendez-vous	23,74
	Šibeničnick	3,89
PR	Turolď	16,84
	Svatý kopeček	36,08
	Milovická stráž	88,35
	Liščí vrch	10,82
	Štibůrkovská jezera	28,62
	Skařiny	13,24
	Františkův rybník	19,51
	Anenský vrch	1,14
	Růžový kopec	6,20
	Kočíčí skála	0,66
PP	Lom Janičův vrch	4,06
	Na cvičišti	54,50
	Kienberg	7,62
	Květné jezero	1,63
	Jezírko Kutnar	0,57
	Kamenice u Hlohovce	3,01
	Studánkový vrch	12,31
	Úvalský rybník	12,61
	Paví kopec	2,52
	Kameníky	6,62
	Skalky u Sedlece	57,17

Obr. 23: Chráněné a mezinárodně významné části přírody v území Biosférické rezervace Dolní Morava

Obyvatelstvo

Na území Biosférické rezervace Dolní Morava a v jeho přilehlých částech žije trvale 91 285 obyvatel (tab. 25). Hustota zalidnění je na obr. 25. Rozložení obyvatelstva ovlivňují dvě velká města ležící v těsné blízkosti Biosférické rezervace Dolní Morava - Hodonín a Břeclav. Jižní a východní hranice rezervace je totožná se státními hranicemi České republiky a Rakouska, resp. Slovenska.

Obr. 24: Hustota zalidnění v obcích na území Biosférické rezervace Dolní Morava

Tab. 25: Počty obyvatel v obcích na území Biosférické rezervace Dolní Morava.

Obec	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km ²
Bavory	408	82
Břeclav	14 477	364
Bulhary	790	52
Charvátská Nová Ves (Břeclav)	5 426	346
Dolní Věstonice	313	35
Hlohovec	1 317	147
Hodonín	24 796	392
Horní Věstonice	462	59
Kostice	1 886	152
Klentnice	536	70
Ladná	1 245	124
Lanžhot	3 760	69
Lednice	2 109	82
Mikulčice	1 959	128
Mikulov na Moravě	7 407	163
Milovice u Mikulova	414	64
Moravská Nová Ves	2 610	111
Nejdek u Lednice	215	39
Nové Mlýny (Přítluky)	138	37
Pavlov u Dolních Věstonic	575	44
Perná	772	83
Podivín	2 933	165
Poštorná	5 038	232
Přítluky	648	61
Rakvice	2 173	100
Sedlec u Mikulova	854	41
Tvrdonice	2 053	97
Týnec na Moravě	1 107	95
Úvaly u Valtic	138	14
Valtice	3 286	86
Zaječí	1 440	91
	91 285	

ZHODNOCENÍ HLAVNÍCH FAKTORŮ ÚZEMÍ

Stav oblastí, které jsou součástí ML ČR, a jejich unikátnost, je daná díky specifickému reliéfu, pestrému geologickému podloží, polohou a mikroklimatickými charakteristikami. Významným faktorem je člověk a jeho podíl na stavu kulturní krajiny jejím dlouhodobým hospodářským využíváním. Pojem trvale udržitelné hospodaření, především v lesích, se stal na konci 20. století všeobecně rozšířeným. Svět si plně uvědomuje nutnost respektovat limity přírody a snaží se upravit její využívání tak, aby nedocházelo k jejímu znehodnocování. Udržitelné využívání přírodních zdrojů, zvláště lesních pozemků, je způsob, který byl legislativně definován a postupně ve střední Evropě uplatňován v praxi, již před více jak 260 lety. V podmínkách ČR je tak po staletí využíván a stává se tak běžným přístupem s tradicí a dlouhou historií. V současnosti se stát, vlastníci, lesníci a další subjekty zapojené do péče o les a krajinu, zaměřují nejen na produkční schopnosti lesů, ale stále více i na ostatní funkce lesa - externality, neméně důležité v kontextu s novými požadavky společnosti. Stát i jednotliví vlastníci lesů respektují v našem prostředí vyrovnané využívání lesů s důrazem na veřejně prospěšné funkce lesa v oblastech ekologické, volnočasového využití, vodohospodářské a dalších. Tento přístup je stále více zdůrazňován, podporován a rozvíjen a v územích ML ČR, ostatně jako v celé ČR, je chápán jako posun k přírodě blízkému obhospodařování lesů, které poskytuje trvale obnovitelnou dřevní surovinu, lesní plody a další externality. Na územích ML ČR je kladen důraz na společenské funkce, jako je udržení a podpora podmínek pro zachování druhové pestrosti všech žijících organismů, ochrana klimatu krajiny, vody a půdy a v neposlední řadě význam volnočasového využití, které je právě v oblastech ML ČR důležité, vzhledem k jeho blízkosti velkých měst a kulturním, historickým a přírodním památkám, lákajících k poznávání i odpočinku. Pokud se má současný pozitivní stav v plnění všech funkcí lesa dlouhodobě udržet, je třeba hledat optimální postupy udržitelného hospodaření, které tuto nepřetržitost zajistí. Lesníci se shodují na několika základních principech pro udržení daného stavu. Jako vhodné způsoby, jež mají v územích ML ČR tradici, jsou uznány jemnější způsoby obhospodařování lesů, s minimalizací holosečných prvků a s využitím potencionálu přirozené obnovy. V našich podmínkách jsou to podrovní a násečné způsoby péče o lesní porosty a obnovu lesa, s cílem vytvořit prostorově, druhově a věkově různorodé smíšené lesy. Přestože podmínky v ČR nejsou optimální pro výběrný hospodářský způsob i zde můžeme například v Lesnickém parku Masarykův Les Křtiny vidět pozoruhodný pokus o převod na les výběrný. Důležitou informací je trend zvyšování podílu lesů v krajině. Od druhé poloviny 20. století se lesnatost soustavně zvyšuje a za posledních padesát let se rozrostla o 213,8 tis. ha nového lesa. Celkově je tak ČR pokryta z 33,9 % lesními pozemky, což činí celkem 2 666 376 ha v roce 2016.

Přes poměrně malou rozlohu se příroda kulturní krajiny ČR vyznačuje velkým druhovým bohatstvím, ať už rostlinným nebo živočišným. Vysoká biodiverzita a velký počet různorodých typů přírodního prostředí převyšuje celoevropský průměr. Díky svému kulturnímu a historickému vývoji a polohou v několika biogeografických oblastech vznikly na území ČR, s výjimkou mořských, pobřežních a velehorských ekosystémů, všechny typy přírodního prostředí. Jedinečnost území ML ČR shrnuje tabulka 26 o vyhlášených chráněných územích v oblastech ML ČR, jež dokládají vysoký environmentální či kulturní význam a mají za cíl zajišťovat a uchovat významné krajinné prvky a krajinný ráz, chránit ohrožené druhy, neživé části přírody a krajinný ráz. Každé území ML ČR se překrývá s chráněnou krajinnou oblastí, spadající v legislativě ČR do velkoplošných zvláště chráněných území, společně s Národními parky. V každém území ML ČR pak nacházíme maloplošná zvláště chráněná území v podobě

národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek a přírodních památek. V každém území se nacházejí také chráněná území evropského významu - ptačí oblasti a evropsky významné lokality, tvořící soustavu Natura 2000. Mokřady mezinárodního významu, zapojené do Ramsarské úmluvy, nalezneme ve dvou územích. Celkově se v územích ML ČR vyskytuje 233 chráněných lokalit s celkovou rozlohou 207 069 ha. Značná část chráněných území se vzájemně překrývá a proto je celková rozloha „čistě“ chráněného území mnohonásobě nižší. Přesto je ve většině území ML ČR více jak 50 % jejich rozlohy pod některou z výše uvedených kategorií ochrany podle zákona o ochraně přírody a krajiny. V Lesnickém Parku Křivoklátsko je to 100 %.

Tab. 26: Celkové vyhodnocení chráněných lokalit v území ML ČR (P = počet území, LPB = Lesnický park Bezděz, LPK = Lesnický park Křivoklátsko, LPMLK = Lesnický park Masarykův les Křtiny, BR DM = Biosférická rezervace Dolní Morava)

	LPB		LPK		LPMLK		BR DM		Celkem	Celkem
	P	[ha]	P	[ha]	P	[ha]	P	[ha]	P	[ha]
CHKO	1	11 900	1	17 332	1	4 100	1	8 300	4	41 632
NPR	3	1 299,9	3	546,3	3	353,3	7	974,1	16	3 173,5
NPP	2	27,9	0	0	1	4,4	3	54,7	6	87,0
PR	1	71,6	7	223,6	14	497,6	8	217,4	30	1 010,1
PP	4	27,9	1	0,6	3	11,3	14	170,6	22	210,4
Celkem	10	1 427,3	11	770,4	21	866,6	32	1 416,7	74	4 481,0
EVL	10	6 246,4	4	2715,8	3	7815,9	17	16 117,3	34	32 895,5
PO	1	8 759,8	1	8759,8	0	0	3	18 800,1	5	36 319,7
Celkem	11	15 006	5	11475,6	3	7815,9	20	34 917,4	39	69 215,2
RAMSAR	1	9 000	0	0	0	0	2	9 045	3	18 045
									233	207 069,4

ROZVOJ ML ČR

Biosférická rezervace Dolní Morava, o.p.s. byla již v roce 2007 iniciátorem první informační schůzky o konceptu Modelových lesů, na které za přítomnosti generálního sekretáře IMFN, oslovila vybrané subjekty a koordinovala první aktivity. Ke společnému jednání byly pozvány všechny subjekty, jež byly významnými činiteli v lesnictví. Byly zahájeny rozhovory o výběru oblastí vhodných pro modelový les a o dalších účastnících tak, aby byly podchyceny co možná nejširší zájmy daných území. Konkrétní myšlenka na vytvoření prvního českého modelového lesa na platformě biosférické rezervace pak přichází v roce 2008, po účasti zástupce Biosférické rezervace Dolní Morava, o.p.s. na Globálním fóru IMFN v Kanadě, odkud myšlenka modelového lesa pochází. Účast na této mezinárodní akci odstartovala několik let trvajících

jednání, která vyústila do vytvoření přípravného výboru Společnosti Modelový les Česká republika.

V současnosti jsou jako vhodná území ML ČR zvoleny lesnické parky, jež mají obdobnou strategii, principy a myšlenky jako Program modelový les. Jejich zájem být součástí sítě IMFN je deklarován již v zakládacím dokumentu – Standard lesnických parků. Biosférická rezervace Dolní Morava je založena na stejném principu udržitelnosti a participace jako lesnické parky a modelové lesy. Jako jediná biosférická rezervace v ČR je zastupována neziskovou nevládní organizací. Správu a naplňování myšlenek Programu Člověk a biosféra zajišťuje ve spolupráci se zástupci podnikatelských subjektů, státní správy, obcí, profesních organizací, univerzit a neziskových organizací působících v Biosférické Rezervaci Dolní Morava, kteří jsou členy orgánů Biosférické rezervaci Dolní Morava, o.p.s. Všechny čtyři vybrané oblasti pro ML ČR jsou demonstračními objekty, spravovanými podle principů udržitelného hospodaření a řízení přírodních zdrojů.

V roce 2016 vznikly písemné materiály, jež jsou základem pro vytvoření základních právních dokumentů, které sjednotí vůdčí subjekty v jednotlivých územích na principu zásad udržitelného využívání přírodních zdrojů v rámci IMFN. Po jednání účastníků bylo rozhodnuto vytvořit dva zakládací dokumenty. První dokument je Smlouva o Společnosti, jež má právně spojit zakládací subjekty ve Společnost Modelový les Česká republika, druhý dokument Memorandum o porozumění a spolupráci zahrnuje všechny subjekty, které podporují ML ČR a chtějí se aktivně podílet na jeho aktivitách.

V lednu roku 2017 vzniká oficiálně Společnost Modelový les Česká republika, kterou založilo pět zakládacích subjektů:

- a) *Lesnický park Křivoklátsko, o.p.s.*
- b) *Lesy České republiky, s.p.*
- c) *Mendelova univerzita v Brně*
- d) *Vojenské lesy a statky, s.p.*
- e) *Biosférická rezervace Dolní Morava, o.p.s.*

Společnost ML ČR má jako zakladatele dva státní podniky - Vojenské lesy a statky (dále také jako „VLS“) a Lesy České republiky (dále také jako „LČR“). LČR spravují více jak 1,3 mil. ha lesa a 38 tis. km vodních toků a bystřin ve vlastnictví státu. LČR tak spravuje 86 % rozlohy všech státních lesů. VLS jsou účelovou organizací, založenou Ministerstvem obrany České republiky, hospodařící ve výcvikových prostorech armády ČR. Ve své správě má 126 tis. hektarů lesní půdy v majetku státu. Základem lesnické strategie obou podniků je udržitelné hospodaření v lesích, založené na optimálním využívání tvořivých sil přírody, které jsou základem pro zajištění nepřetržitého a vyváženého plnění produkčních i mimoprodukčních funkcí svěřených lesů. Cílem podniků je vytváření stabilních, kvalitních, druhově, prostorově a věkově skupinovitě smíšených lesů. V roce 2007 LČR opakovaně získaly osvědčení o účasti v certifikaci lesů podle systému PEFC, který dokládá, že podnik se o svěřené lesy stará na základě principů trvalé udržitelnosti a obhospodařuje je k přírodě šetrným způsobem.

Ve Společnosti ML ČR jsou dále dvě obecně prospěšné společnosti - Lesnický park Křivoklátsko a Biosférická rezervace Dolní Morava. Lesnický park Křivoklátsko, o.p.s. realizuje své aktivity v oblasti Lesnického parku Křivoklátsko a zaměřuje se na problematiku lesního hospodářství, ale

také další edukativní, společenské a osvětové činnosti. Všechny aktivity směřují k zachování a rozvoji lesnického parku jako vzorového objektu udržitelného hospodaření v kulturní krajině. Společnost je koordinátorem těchto činností mezi zúčastněnými stranami, působícími na spravovaném území. Nabízí součinnost na poli výzkumu, monitoringu, výchovy a vzdělávání. Obdobnou strategii má i Biosférické rezervace Dolní Morava, o.p.s., zajišťující činnosti v rámci Biosférické rezervace Dolní Morava a celosvětového Programu Člověk a biosféra. Biosférická Rezervace Dolní Morava je součástí celosvětové sítě biosférických rezervací UNESCO. Hlavní úkolem společnosti je naplňování cílů světového programu Člověk a biosféra, tj. podpora rozumného a udržitelného využívání přírodních zdrojů a zlepšení vztahů mezi člověkem a přírodou. Společnost se řídí principy participačního managementu a všechny zájmové skupiny působící v biosférické rezervaci jsou součástí rozhodovacího procesu založeného na partnerském přístupu. Kromě vytváření vhodných podmínek pro udržitelný rozvoj na území Biosférické rezervace Dolní Morava se společnost zaměřuje na podporu ochrany přírody, krajiny a kulturních tradic, vědeckého výzkumu, monitoringu, výchovy a vzdělávání a mezinárodní spolupráce s využitím vzorových projektů a řešení.

Posledním subjektem je Mendelova univerzita v Brně, jež doplňuje zakladatele ML ČR o vzdělávací subjekt. Mendelova univerzita v Brně je nejstarším samostatným vysokým zemědělským a lesnickým učení v České republice, založeným v roce 1919. Pro účely výuky, získání praxe v základních lesnických dovednostech a zajištění vědecké činnosti studentů a pracovníků Lesnické a dřevařské fakulty zřídila univerzita Školní lesní podnik zajišťující pedagogické a vědecké zázemí pro studenty a vědecké pracovníky. Řádné obhospodařování univerzitního majetku je vedeno s prestiží a patří mezi vedoucí vzorové subjekty resortu a slouží široké veřejnosti při využití rekreačních a ostatních funkcí lesa. Způsobem obhospodařování lesních porostů, estetickou úpravou lesů, četnými účelovými, demonstračními objekty, moderní výrobou a širokou databází výsledků výzkumu se ŠLP stal platformou pro sdílení a předávání informací a zkušeností domácím i zahraničním odborníkům a studentům, stejně tak jako samotným návštěvníkům.

ML ČR je dále podporován i subjekty, jež nejsou přímou součástí Společnosti, ale vyjádřily ML ČR svoji podporu. Jedním z nich je Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, jež je dobrovolnou organizací s celorepublikovou působností, sdružující vlastníky a správce nestátních lesních majetků. Sdružení je významným představitelem nestátních vlastníků lesů a má 604 přímých členů s celkovou výměrou téměř 390 tis. ha lesa. Dále ML ČR podpořilo Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Všechny tyto čtyři subjekty se zapojili do Memoranda o porozumění a spolupráci ML ČR a je jim nabídnut prostor jako hostům na Členské schůzi společníků (viz. níže).

Společnost ML ČR je jako formující se subjekt ve fázi přípravy aktivit zaměřených na rozvoj svých jednotlivých území. Pro zajištění rozvoje strategické plánu v daném místě je tvořena základní místní organizační jednotka ML ČR v podobě Místní koordinační rady Společnosti ML ČR (dále také jako „MKR“). MKR má důležitou roli jako diskusní a koordinační platforma pro všechny zájmové skupiny v místě. V jednotlivých územích ML ČR tak vzniknou čtyři MKR, které budou místním nástrojem implementace strategické plánu a rozvoje aktivit a především budou spojovacím článkem pro přenos informací nejen do území ML ČR, ale také zpět na ústředí pro zlepšování strategie a rozvoje celé Společnosti ML ČR.

ML ČR je založen s přesvědčením, že české lesnictví a jeho dlouholetá tradice v oblasti hospodaření s přírodními zdroji udržitelným způsobem v kulturní krajině, je možností, jak na základě participačního managementu, spojujícího základní zájmy jednotlivých subjektů, od

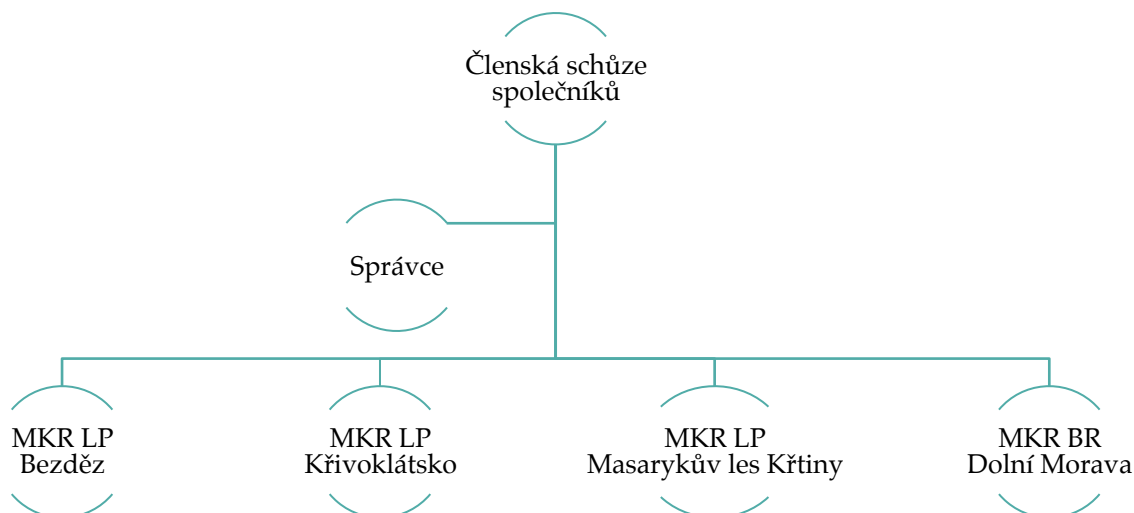
vlastníků pozemků, lesníků, neziskových organizací, zástupců obcí, podnikatelské sféry a zástupců z řad státní správy, povznést v očích veřejnosti a přenést dobré zkušenosti na mezinárodní úroveň. Myšlenka vytvořit v České republice Modelový les vyplývá z potřeby shromažďovat a vzájemně vyměňovat užitečné informace a znalosti a zdokonalovat principy hospodaření udržitelným způsobem a zajišťovat jejich popularizaci jak mezi oborovými specialisty, tak i v široké veřejnosti.

Rozvoj strategického plánu

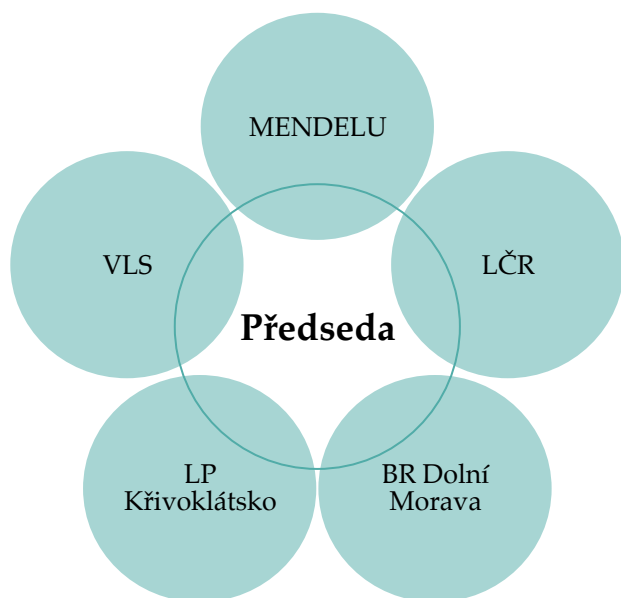
Rozvoj strategického plánu započal na začátku roku 2016 ve stejné chvíli kdy se formovala Společnost ML ČR. V roce 2016 se budoucí zakladatelé (VLS, LČR, Mendelova univerzita v Brně, LP Křivoklátsko, o.p.s. a BR Dolní Morava, o.p.s.) a hosté (subjekty z Memoranda o porozumění a spolupráci – Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR) se prozatímně zformovali do přípravného výbor Společnosti ML ČR zodpovídající za rozvoj strategického plánu a na společných schůzkách formovali jednotlivé postoje a zájmy a v diskuzích se shodli na významnosti oblastí níže popsanych. Od počátku roku 2016 proběhli tři schůzky přípravného výboru Společnosti ML ČR, tvořené pěti zakladateli a stálými hosty. Po seznámení se s jednotlivými územími a celkovou situací byla na základě vyjádření zakladatelů a hostů formována vize, poslání a oblasti zájmu. Každý účastník přípravného výboru obdržel od Správce návrh strategického plánu a dostal prostor pro své názory a připomínky. Správce po vyjádření přípravného výboru poznámky zapracovat do finální verze strategického plánu ML ČR.

Organizační struktura

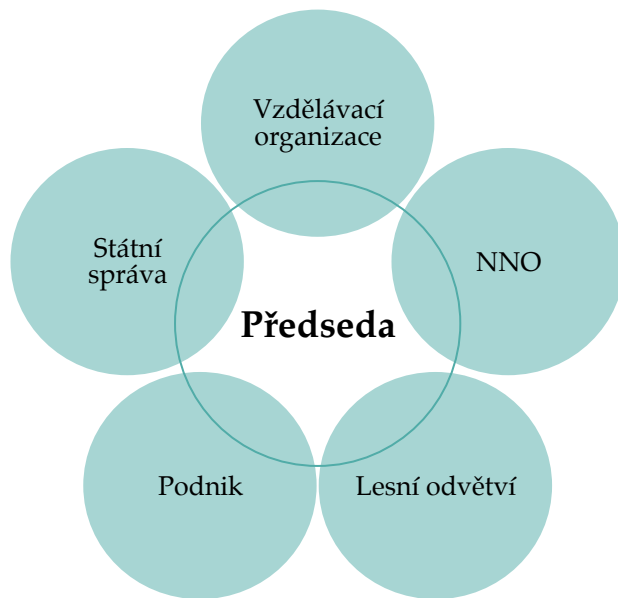
Nejvyšším orgánem Společnosti Modelový les Česká republika je Členská schůze společníků (obr. 25). Každý subjekt ve Společnosti ML ČR představuje jednoho společníka, kde každý ze společníků má stejná práva a povinnosti. Členská schůze společníků vytváří Místní koordinační rady Společnosti ML ČR, jednu pro každé území ML ČR, jako orgán implementující strategický plán a jednotlivé činnosti projektu ML ČR stanovené Členskou schůzí společníků, vycházejíc ze strategického plánu. MKR je složena ze zástupců působících v jednotlivých území ML ČR a zastupuje subjekty působící v místě těchto území ML ČR. Kdy každý ze zástupců, jež jsou vybráni a osloveni příslušnými společníky Společnosti ML ČR mají stejná práva a povinnosti. Zástupci jsou společníky vybíráni tak, aby byli zahrnuti co nejširší zájmy uživatelů přírodních zdrojů a snaží se především zapojit zástupce ze sektoru vzdělávání, vědy a výzkumu, státní správy a samosprávy, hospodářů a majitelů lesů a dalších pozemků, nestátních neziskových organizací (NNO) a podnikatelských subjektů (obr. 27). MKR a Členská schůze společníků si ze svého středu volí Předsedu, který řídí a koordinuje jednotlivé orgány. Operativní a kontrolní činnosti v rámci ML ČR zajišťuje Správce prostřednictvím svých příslušných orgánů či zaměstnanců. Společníci ML ČR jako Správce zvolili Biosférickou rezervaci Dolní Morava, o.p.s.

Obr. 25: Organizační schéma Společnosti Modelový les Česká republika

Obr. 27: Uspořádání Členské schůze společníků ML ČR

Obr. 26: Uspořádání MKR

Společnost ML ČR

Společnost ML ČR je sdružení společníků za účelem vzájemné spolupráce při přípravě, řešení a realizaci projektu Modelový les Česká republika. Společnost ML ČR je vedena myšlenkou rozvoje trvale udržitelného hospodaření v lesích, mezinárodní spolupráce, vzdělávání, šíření informací a osvěty a vychází z principů IMFN a doporučení vyjádřených v Chartě Mezinárodní sítě modelových lesů. Tato společnost je výhradně neziskového charakteru a usiluje o prezentaci ML ČR na národní a mezinárodní úrovni. Společnost je otevřeným partnerstvím pro subjekty, které se k ML ČR hodlají připojit.

Členství

Společnost ML ČR je otevřená organizace vítající nové členy, kteří musí přistoupit ke Smlouvě o Společnosti ML ČR a splňovat níže popsané.

Principy členství ve Společnosti ML ČR jsou následující:

- a) *členem Společnosti ML ČR se může stát jakýkoliv subjekt, který má ve své působnosti geograficky vymezené území v ČR spravované dle principů modelového lesa a trvale udržitelného hospodaření; členy se mohou stát i subjekty bez spravovaného území, je-li to vhodné pro plnění cílů ML ČR;*
- b) *členem může být právnická nebo fyzická osoba;*
- c) *společníci v rámci svých možností budou vyvíjet činnost v souladu s principy a cíli ML ČR;*
- d) *společníci mají právo na zařazení jimi spravovaného území do soustavy území ML ČR, jakožto vzorového objektu trvale udržitelného hospodaření;*
- e) *společníci mají právo účastnit se tvorby a rozvoje strategie ML ČR.*

Orgány Společnosti a systém rozhodování

Členská schůze společníků

Orgán nejvyšší

Do působnosti členské schůze patří veškeré záležitosti týkající se Společnosti ML ČR. Členská schůze si může kdykoliv vyhradit právo rozhodnutí i v otázkách svěřených do působnosti jiného orgánu. Členská schůze je zejména oprávněna udílet Správci závazné pokyny týkající se řízení či kontroly implementace a realizace projektu ML ČR a strategického plánu. Členská schůze směřuje své záležitosti směrem k:

- a) *tvorbě a rozvoji ML ČR jako vzorového objektu způsobů trvale udržitelného hospodaření;*
- b) *tvorbě strategie, cílů, výstupů, vizí, plánu a aktivit ML ČR, vycházející z případných doporučení MKR a IMFN na základě participačního managementu se vzájemným porozuměním a konsenzem;*
- c) *prezentaci ML ČR jako celku vůči IMFN a veřejnosti;*
- d) *vzájemné výměně a sdílení informací a zkušeností mezi subjekty zapojenými do ML ČR a v rámci IMFN;*
- e) *vzájemnému budování a poskytování odborných kapacit pro profesní setkávání.*

Rozhodnutí o záležitostech Společnosti se přijímají na Členské schůzi společníků většinou hlasů přítomných společníků, kdy každý společník má jeden hlas. V Členské schůzi je kladen důraz na dosažení konsenzu na základě odůvodněné diskuze, kde každý z členů vyjádří názor. Členskou schůzi svolává Správce v případě potřeby, jinak zpravidla jedenkrát ročně. V neodkladných záležitostech je oprávněn svolat Členskou schůzi kterýkoliv společník. Členská schůze je schopna se usnášet, pokud jsou jejího jednání přítomni společníci představující nadpoloviční většinu hlasů. Členské schůzi předsedá a jednání řídí osoba určená svolavatelem tj. Předsedající (Předseda). Členské schůze se účastní stálý hosté, jež od počátku vyjadřují svou podporu projektu a jejich účast, přestože nemají hlasovací právo, je žádoucí, především díky nezávislým,

novým pohledům, které mohou přispět a nasměrovat diskuzi a následné rozhodnutí o záležitostech týkajících se ML ČR novým, lepším směrem. Mezi takové hosty jsou v současnosti zařazeni zástupci Ministerstev a Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů (tyto subjekty jsou zároveň členy Memoranda o porozumění a spolupráci ML ČR).

Správce

Orgán operativní a kontrolní

Společníci Společnosti ML ČR se dohodli, že správou společných věcí je pověřena Biosférická rezervace Dolní Morava, o.p.s. BR Dolní Morava se stala Správcem a vytvořila vnitřní organizační jednotku pro oddělené řízení a sledování ML ČR. Správce se stává dále prostředníkem pro výměnu informací mezi Členskou schůzí společníků a MKR.

Do působnosti Správce v rámci ML ČR patří zejména následující činnosti:

- a) *příprava strategie a metodiky činností ML ČR na základě doporučení členské schůze a IMFN;*
- b) *zřízení ML ČR jako soustavy vzorových objektů trvale udržitelného hospodaření;*
- c) *organizační, institucionální, věcné a personální zajištění činností ML ČR zapojené do IMFN;*
- d) *účast na aktivitách rozvíjejících strategický plán, podporujících trvale udržitelný rozvoj, principy modelových lesů a vznik a rozvoj partnerství a komunikace s místními subjekty na území ML ČR;*
- e) *koordinace zájmů veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru na území ML ČR;*
- f) *šíření informací, zkušeností a dat v oblasti trvale udržitelného hospodaření, participačního managementu a modelových lesů;*
- g) *účast na výchově a vzdělávání veřejnosti a mládeže v oblasti trvale udržitelného hospodaření a principů modelových lesů;*
- h) *účast a pořádání vědeckých konferencí, besed, školení a výstav týkajících se ML ČR a trvale udržitelného hospodaření;*
- i) *spolupráce s IMFN a jinými modelovými lesy ve světě;*
- j) *další činnosti sloužící k dosažení cílů ML ČR;*
- k) *návrh zásad hospodaření a rozpočet projektu ML ČR a jejich změny;*
- l) *zpracování výroční zprávy ML ČR o činnosti; tato zpráva bude následně připojena k výroční zprávě Správce;*
- m) *vedení a aktualizaci seznamu členů a jejich kontaktních údajů;*
- n) *doporučení členské schůzi přijetí nových členů do Společnosti ML ČR.*

Místní koordinační rada Společnosti ML ČR

Orgán implementační

MKR je složena ze zástupců působících v jednotlivých územích ML ČR. Každé území v rámci ML ČR má vlastní MKR. MKR je tvořena minimálně 5 členy, každý člen zastupuje jednotlivé zájmy daného území ML ČR. Pokud je to možné, jsou do MKR společníky Členské schůze společníků vybráni zástupci tak, aby byly zahrnuty hlavní oblasti zájmů z řad vlastníků

pozemků, státní správy a samosprávy, podnikatelské sféry, neziskových organizací a vzdělávacích institucí.

MKR zajišťuje především:

- a) *rozvoj a koordinaci aktivit stanovených strategickým plánem ML ČR*
- b) *zpětnou vazbu potřeb a připomínek z daného území ML ČR pro rozvoj strategického plánu ML ČR*

MKR podává zprávy o svých aktivitách minimálně 1x ročně Správci a Členské schůzi společníků. Každá MKR má právo požádat o svolání mimořádné Členské schůze a uplatňovat své návrhy na změnu a doplnění strategického plánu ML ČR. MKR si ze svých řad volí Předsedu, který svolává zasedání MKR minimálně jedenkrát ročně. Právo účastnit se zasedání MKR mají všichni její schválení členové nebo pověřené osoby. Každý zúčastněný člen má jeden hlas. Dalšími účastníky zasedání mohou být společníci ze Společnosti Modelový les Česká republika a hosté pozvaní členy MKR. Další účastníci a hosté nemají hlasovací právo. MKR je způsobilá se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina jejích členů. Členové MKR mohou vznášet dotazy, náměty a připomínky k projednávaným materiálům a uplatňovat svá stanoviska k řešeným problémům a navrhopvat způsoby jejich řešení. Přijatá usnesení musí mít konkrétní obsah a vyžadují-li to okolnosti i termínovou a jmennou odpovědnost. Přijatá usnesení ze zasedání MKR jsou závazná pro všechny její členy. Plnění stanovených úkolů je kontrolováno na dalším zasedání MKR a správa o plnění je předána Správci.

STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ

Strategické plánování definuje společnou vizi, poslání, oblasti zájmu, cíle a aktivity ML ČR na období 2017-2020 a je koncipován jako plán k dosažení stanovené vize. V důsledku nespojitého území je předpokládáno, že každé jednotlivé území ML ČR má svá specifika a s tím spojené výzvy a problémy, které se mohou vzájemně lišit. Snahou v rozvoji strategického plánu bylo navrhnout oblasti zájmů, které jsou pro všechna území společná. Počítá s možnými modifikacemi v jednotlivých územích při zachování souladu s principy IMFN. Dále by zásadní problémy a výzvy v jednotlivých územích měly být rozpracovány zástupci MKR nebo zástupci Členské schůze společníků - nejvyššího orgánu Společnosti ML ČR. Na základě participačního managementu se vybrané návrhy zapojí do oblastí zájmů, cílů či aktivit ve strategickém plánu Společnosti ML ČR. Za pomoci připraveného strategického plánu můžeme pracovat se zdroji efektivně a směřovat aktivity ke společnému cíli.

Vize

Program Člověk a biosféra (Man and the Biosphere - MAB) a biosférické rezervace mají tři základní funkce. Ochranu přírodní a kulturní různorodosti, podporu udržitelného rozvoje, vzdělávání, výzkum a výměnu informací. Tyto cíle a zároveň hodnoty jsou do značné míry společné s myšlenkami lesnických parků a Mezinárodní sítě Modelových lesů. Je logické, že

zapojením se do dvou ideově kompatibilních programů s mezinárodním přesahem může být dosaženo daleko silnějšího synergického efektu. Vizí ML ČR se stává snaha:

„udržitelným způsobem zachovávat a rozvíjet kulturní a přírodní hodnoty území a sdílet tradiční, vědecké, místní i národní znalosti hospodaření a možnosti soužití lidí a přírody, a využívat mezinárodní zkušenosti v oblasti udržitelného rozvoje. Založením modelového lesa bude mimo jiné posílen i participační aspekt managementu, kdy se na něm rovnocenně podílejí významné subjekty se zájmy v daném území“.

Poslání

Vytvořit neutrální a otevřený prostor pro rozvoj stávající i nové spolupráce všech účastníků využívajících přírodní zdroje v území, propojující odpovědnou a udržitelnou cestu, která přispěje k harmonizaci všech tří základních rozvojových pilířů: ekonomického, ekologického a sociálně-kulturního.

Oblasti, cíle a aktivity strategického plánu

A. Oblast vzdělávání a spolupráce

1. Cíl: Vzdělávání a osvěta studentů a mládeže o udržitelném hospodaření v kulturní krajině a modelovém lese

Aktivity:

- a) Pořádání vzdělávacích akcí ve spolupráci se vzdělávacími institucemi, profesními organizacemi a podnikatelskými subjekty.
- b) Pořádání praktických cvičení v terénu ve spolupráci se vzdělávacími institucemi, profesními organizacemi a podnikatelskými subjekty.

Hodnotící indikátor: počet uskutečněných akcí.

2. Cíl: Zvyšování povědomí a informovanosti o modelovém lese, udržitelném hospodaření, kulturních a přírodních hodnotách území mezi místními obyvateli, návštěvníky a širokou veřejností

Aktivity:

- a) Tvorba základního informačního materiálu o ML ČR a Mezinárodní síti modelových lesů.
- b) Příprava článků do odborného a celostátního tisku.
- c) Účast na organizaci seminářů, workshopů, výstav.
- d) Zahájení vzdělávací a propagační kampaně zaměřené na udržitelný rozvoj území.
- e) Propagace ML ČR na internetu a v dalších médiích.
- f) Založení sítě informačních center za účelem propagace a vzdělávání.

Hodnotící indikátor: počet uskutečněných akcí, vydaných článků a materiálů, síť informačních center.

3. Cíl: Mezinárodní a regionální spolupráce, komunikace a výměna znalostí

Aktivity:

- a) Rozvoj a navázání nové spolupráce s místními subjekty v území a národními subjekty.
- b) Rozvoj mezinárodní spolupráce – s modelovými lesy v Evropě a IMFN.
- c) Účast na organizaci workshopů a podpora profesního vzdělávání a výměny informací.
- d) Vytvoření vzoru a příkladu pro „klastrový“ modelový les v síti IMFN.
- e) Propojení aktivit v rámci Programu MAB a Mezinárodní sítě modelových lesů.

Hodnotící indikátor: počet navázaných mezinárodních a regionálních kontaktů, počet uskutečněných akcí.

B. Oblast cestovní ruch a lokální produkty

1. Cíl: Podpora udržitelného rozvoje cestovního ruchu

Aktivity:

- a) Propagace a podpora šetrných a udržitelných forem turistiky, zejména pěší turistiky a cykloturistiky.
- b) Rozvoj turistických map a informačních materiálů pro turisty.
- c) Zhodnocení tlaku turistiky a návrh opatření.

Hodnotící indikátor: vytvoření a doplňování internetových stránek, propagace na internetu, tvorba map.

2. Cíl: Podpora lokálních podnikatelů, výrobků a služeb

Aktivity:

- a) Účast na prezentaci místních, tradičních a ekologických produktů a služeb.
- b) Podpora podnikatelů a výrobců místních produktů.
- c) Tvorba sítě podnikatelů a rozvoj jejich spolupráce.

Hodnotící indikátor: počet zapojených podnikatelských subjektů.

C. Oblast výzkum a inovace

Cíl: Rozvoj vědeckého výzkumu a monitoringu

Aktivity:

- a) Podpora přírodovědeckého, socioekonomického a ostatního výzkumu a monitoringu pro zajištění nových poznatků.

- b) Založení a aktualizace databází údajů a informací z oblasti výzkumu.*
- c) Spolupráce s vědeckými a výzkumnými ústavy, univerzitami, školami a vědeckými a odbornými pracovníky.*

Hodnotící indikátor: vytvořená a doplněná informační databáze.

D. Oblast ochrana kulturní krajiny

1. Cíl: Výchova k ochraně přírody

Aktivity:

- a) Spolupráce se státní ochranou přírody a dalšími subjekty veřejné a soukromé sféry v daném území za účelem výchovy k systémové ochraně přírody, založené na mezioborové spolupráci.*
- b) Spolupráce s NNO v oblasti environmentálního vzdělávání a ochrany přírody.*

Hodnotící indikátor: navázání spolupráce se subjekty v oblasti environmentálního vzdělávání a ochrany přírody.

2. Cíl: Udržitelný rozvoj chráněných území a modelových území udržitelného hospodaření

Aktivity:

- a) Tvorba informačních tabulí, naučných stezek a další infrastruktury.*
- b) Udržitelná péče o předmět ochrany všech hodnot přírody v chráněných územích ve spolupráci se zainteresovanými subjekty.*
- c) Podpora biodiverzity prostřednictvím udržitelného hospodaření.*

Hodnotící indikátor: počet vytvořených naučných stezek a dalších částí infrastruktury.

E. Oblast participační management vymezených území

Cíl: Vytvoření a podpora funkčních struktur participačního managementu

Aktivity:

- a) Podpora rovnocenného a demokratického zapojení zainteresovaných subjektů do rozhodovacích procesů spojených s managementem dotčených území.*
- b) Koordinace aktivit v rámci vymezených území.*

Hodnotící indikátor: počty zainteresovaných zástupců z jednotlivých sfér a jejich významové vyvážení.

Hodnocení výsledků

ML ČR se ve své činnosti zaměřuje na vzdělávací aktivity a osvětu, ať už dětí a studentů, odborníků, ale i celé široké veřejnosti. Klade důraz na zachování hodnot v místě a hledání nových způsobů jak udržet a dále rozvíjet svá území udržitelným způsobem. Aktivity a pozornost ML ČR, jež vycházejí ze strategických cílů, jsou zaměřeny především na níže vypsane cílové skupiny:

- a) *děti a mládež*
- b) *studenti*
- c) *místní obyvatelé a podnikatelé*
- d) *turisti*
- e) *široká veřejnost*
- f) *zástupci zúčastněných stran na místní, národní i mezinárodní úrovni*
- g) *média*

Změření je široké a snaží se podchytit subjekty a soukromé osoby a jejich zájmy v území tak, aby bylo docíleno pokud možno optimálního rozvoje regionu. Pro vyhodnocení aktivit ML ČR jsou navrženy měřitelné indikátory:

- a) *přednášky*
- b) *workshopy*
- c) *výchovné programy*
- d) *projekty*
- e) *informační materiály*
- f) *výstavy*
- g) *kampaně*
- h) *navázání nové spolupráce*
- i) *přítomnost modelového lesa v médiích*
- j) *články*

Financování

Členové ML ČR nejsou ve Smlouvě o Společnosti ML ČR nijak finančně vázáni, nicméně předpokládá se jejich finanční zapojení. Projekt ML ČR je od počátku podporován z Národní dotace pro NNO kde pravidelně účastní výběrových řízení. Tato aktivita je naplánována na celé období strategického plánu do roku 2020. V následujících letech má ML ČR ambici zapojit se a žádat o dotace mezinárodně. ML ČR své získané finanční prostředky rozdělí mezi jednotlivé oblasti zájmu, kde nejvýrazněji se finanční zapojení počítá v A - oblast vzdělávání a spolupráce, následuje B - oblast cestovní ruch a lokální produkty a D - oblast ochrana kulturní krajiny, nejnižší finanční část poputuje do C - oblast výzkum a inovace a E - oblast participační management vymezených území (tab. 27).

Tab. 27: Předpokládané výdaje v jednotlivých oblastech zájmu a předpokládané příjmy na období 2017 - 2010

Výdaje

Rok	A	B	C	D	E	Celkem
2017	200000	60000	40000	60000	40000	400000
2018	400000	120000	80000	120000	80000	800000
2019	400000	120000	80000	120000	80000	800000
2020	400000	120000	80000	120000	80000	800000
Celkem	1400000	420000	280000	420000	280000	2800000

Příjmy

Rok	Příspěvky a dary	Národní dotace	Mezinárodní dotace	Celkem
2017	100000	300000	0	400000
2018	100000	500000	200000	800000
2019	100000	500000	200000	800000
2020	100000	500000	200000	800000
Celkem	400000	1800000	600000	2800000

ZÁVĚREM

Modelový les Česká republika, jakožto nově vznikající a formující se subjekt, má vytvořit prostor pro inovativní myšlenky a výměnu informací a zkušeností se společným záměrem zachovat všechny hodnoty přírody a kulturní krajiny uplatňováním principu udržitelného využívání přírodních zdrojů a harmonického rozvoje společnosti. Koncept podporuje myšlenku partnerství, kde jsou zastoupeny hodnoty a zájmy všech zúčastněných stran. ML ČR má ambici stát se vzorovým objektem, posilující prestiž zapojených území a českého přístupu, s cílem zlepšovat povědomí veřejnosti o udržitelnosti, praktikované v České republice a ve světě. Lidé, od odborníků, lesníků, vlastníků pozemků až po školní mládež, studenty a laickou veřejnost se budou moci seznámit s touto problematikou v konkrétních místech a stanou se tak součástí sítě, ve které je sdílení prospěšných informací, zkušeností a vědeckých výsledků v oblasti udržitelného hospodaření s přírodními zdroji hlavním cílem.